

Designing a Good Governance Model for the Khuzestan Department of Education and Assessing Its Implementability within the Current Structure

Ahmad Fazeli¹, Sakineh Shahi^{2*}, Hojjatollah Darfash³, Farank Omidian⁴

1. PhD Student, Educational Management Department, Ah.C., Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.
2. Associate Professor, Department of Educational Sciences, Shahid Chamran University, Ahvaz, Iran (Corresponding Author).
3. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Shahid Chamran University, Ahvaz, Iran.
4. Associate Professor, Department of Educational Sciences, Dez.C., Islamic Azad University, Dezful, Iran.

❖ **Corresponding Author Email:** sshahi@scu.ac.ir

Research Paper

Receive: 2025/06/23
Accept: 2025/10/06
Publish: 2026/03/21

Keywords:

Governance, Good Governance, Education System, Transparency, Accountability

Article Cite:

Fazeli, A., Shahi, S., Darfash, H., & Omidian, F. (2025). Designing a Good Governance Model for the Khuzestan Department of Education and Assessing Its Implementability within the Current Structure. *Sociology of Education*, 12(1): 1-25.

Abstract

Purpose: This study aimed to design a good governance model for the Khuzestan Department of Education and evaluate the feasibility of implementing it within the current organizational structure.

Methodology: The research employed an exploratory mixed-methods design conducted in two phases. In the qualitative phase, data were collected through semi-structured interviews with experts and analyzed using thematic analysis, resulting in basic, organizing, and overarching themes. In the quantitative phase, a researcher-made questionnaire was developed from the qualitative findings, and its validity and reliability were assessed using standard psychometric indicators. Exploratory and confirmatory factor analyses and structural equation modeling were performed to validate the model. Finally, a one-sample t-test was used to evaluate the current status and feasibility of implementing the proposed model.

Findings: The qualitative findings yielded 72 basic themes, 35 organizing themes, and 10 overarching themes. Factor analyses indicated that all components demonstrated adequate and significant factor loadings, confirming the model's validity. The feasibility analysis showed that only 11 out of the 35 components—such as supervision, performance evaluation, law-based governance, social and ethical responsibility, decentralization, educational enhancement, reducing inequalities, and improving infrastructural conditions—were above the acceptable threshold, whereas the remaining components fell below the mid-level benchmark.

Conclusion: The proposed model is theoretically and empirically robust, yet its full implementation in the current structure of the Khuzestan educational system faces substantial limitations and requires structural reforms, strengthened capacities, and improvement of key governance indicators.

<https://doi.org/10.61838/kman.soe.12.1.16>

Creative Commons: CC BY 4.0

Detailed Abstract

Introduction

Good governance has increasingly become a central discourse in public sector reform, administrative modernization, and the enhancement of institutional performance across diverse sectors. Scholars consistently emphasize that governance represents not only the structural and regulatory foundation of public institutions but also a dynamic system of values, accountability mechanisms, and participatory processes that enable organizations to operate transparently and effectively (Ali et al., 2024). Within the educational sector, the implementation of good governance principles is especially critical, as education is widely recognized as a fundamental driver of social development, human capital formation, and equitable opportunities for societal advancement (Ayodele, 2022). The quality of governance in public education significantly influences policy efficiency, resource management, equity, and stakeholder trust.

International studies have underscored that good governance enhances democratic quality, reduces corruption, improves policy performance, and increases institutional legitimacy (Bandelow & Hornung, 2022). Governance is also conceptualized as a mechanism enabling institutions to reduce inequality and expand social justice through participatory decision-making and transparent administrative processes (Coccia, 2021). In developing contexts, good governance is essential for strengthening public administration, addressing structural weaknesses, and advancing sustainable development goals (Dangal, 2025). These arguments highlight that governance in education is not simply an administrative requirement but a structural foundation for ensuring fairness, effectiveness, and long-term improvement.

In many countries, educational governance reforms have been implemented to overcome bureaucratic inefficiency, promote stakeholder participation, and reduce political intervention in schooling systems. Findings indicate that strong governance frameworks promote accountability, responsiveness, and professionalism in educational institutions (Nguyen et al., 2024). In addition, the digitalization of public administration and the integration of e-governance mechanisms have improved transparency and responsiveness within educational systems, ultimately fostering greater public trust (Hartanto et al., 2021). Moreover, the quality of governance is closely tied to public service delivery, organizational performance, and administrative integrity—a relationship demonstrated in studies exploring governance in health, security, local administrations, and educational management (Hariyanti & Rahayu, 2024; Kamaluddin, 2019).

Empirical research across educational systems demonstrates that applying good governance principles such as participation, transparency, accountability, efficiency, and equity leads to meaningful improvements in educational outcomes (Risanty & Kesuma, 2019). For instance, effective governance can reduce corruption in the education sector, enhance monitoring, and promote fair allocation of resources—a finding highlighted in investigations of governance challenges in developing educational contexts (Tyagi, 2019). Studies from Iran further indicate that governance in public education faces persistent constraints including centralized decision-making, legal limitations, limited stakeholder participation, and insufficient managerial autonomy (Khalkhali et al., 2020). These structural issues underscore the need for localized models of governance tailored to the specific institutional realities of each region.

Furthermore, contemporary research stresses that meritocracy, competency-based recruitment, and strategic human resource management are central to good governance in public institutions (Azkiya et al., 2025). These principles are vital for educational organizations, which fundamentally rely on human capital quality. Similarly, studies in higher education governance emphasize the necessity of clear laws, ethical commitments, ongoing evaluation, and stakeholder rights protection as foundational elements of robust governance frameworks (Fatant Fard Haghghi et al., 2021; Ghorbanian et al., 2021). Research also demonstrates that anti-corruption strategies, integrity mechanisms, and internal control systems significantly influence perceptions of fairness and organizational performance (Koeswyo et al., 2024).

Additionally, the integration of modern technologies into governance frameworks—especially in educational institutions—has been shown to promote transparency, support monitoring processes, and enhance equitable access to high-quality services (Hariyanti & Rahayu, 2024). Digital participation and public engagement through online platforms form a crucial component of modern governance, as evidenced in models linking e-governance with trust and citizen involvement (Nguyen et al., 2024). As educational systems evolve, governance models must adapt to accommodate technological advancements, diverse stakeholder needs, and expectations of accountability.

Despite global advancements, the governance system in the Iranian educational sector remains challenged by structural centralization, managerial constraints, inequities in resource distribution, and inadequacies in professional autonomy (Rajabi et al., 2020). These challenges reflect the necessity of designing context-sensitive governance models that address regional disparities and institutional limitations. Research exploring governance in sports, universities, and provincial education departments in Iran similarly demonstrates that localized governance models yield more realistic and effective outcomes when aligned with regional needs (Mirani, 2021; Moni'i et al., 2019). Thus, the Khuzestan education system—given its socio-cultural diversity, economic disparities, and administrative complexities—requires a specialized governance model that reflects its unique challenges and opportunities.

The present study therefore seeks to design a contextually grounded model of good governance for the Khuzestan Department of Education and evaluate the feasibility of its implementation within the current structural and administrative landscape. This examination aims to offer evidence-based guidance for strengthening governance and supporting organizational transformation within the region.

Methods and Materials

This study employed an exploratory sequential mixed-methods design consisting of two phases. In the qualitative phase, semi-structured interviews were conducted with experts, policymakers, and educational administrators selected through purposive sampling until theoretical saturation was reached. Data were analyzed using thematic analysis, through which basic, organizing, and overarching themes were identified. These themes formed the foundation for constructing a researcher-made questionnaire used in the quantitative phase.

In the quantitative phase, the questionnaire was distributed to managers and staff of the Department of Education. Reliability and validity were assessed through Cronbach's alpha, content validity indices, and confirmatory factor analysis. Structural equation modeling was then performed to evaluate the relationships among the components of the proposed governance model. Finally, a one-sample t-test was employed to examine the current status of governance dimensions in the Khuzestan educational system and assess the feasibility of implementing the proposed model.

Findings

Qualitative analysis resulted in the extraction of 72 basic themes, 35 organizing themes, and 10 overarching dimensions of good governance in the Khuzestan educational system. These dimensions included supervision, performance evaluation, strategic management, anti-corruption control, meritocracy, ethical governance, transparency, accountability, rule-based governance, autonomy, capacity-building, decentralization, infrastructural development, justice, stakeholder participation, sustainability, efficiency, quality, and technological innovation.

The results of exploratory and confirmatory factor analyses demonstrated that all components possessed factor loadings above the acceptable threshold and exhibited satisfactory reliability and convergent validity. Structural equation modeling confirmed that all ten core governance dimensions significantly contributed to the overall governance structure.

The one-sample t-test revealed that only eleven of the thirty-five components were above the average threshold in the current educational system. These included supervision, performance evaluation, rule-based governance, social responsibility, ethical responsibility, administrative autonomy, capacity-building, educational improvement, decentralization, reduction of educational inequality, and infrastructural adequacy. Conversely, components such as merit-based recruitment, transparency, accountability, financial autonomy, and competency-based management scored below average, demonstrating significant gaps within the existing governance structure.

Discussion and Conclusion

The findings demonstrate that although the theoretical structure of good governance in education is broadly recognized within the Khuzestan Department of Education, the practical implementation of many of its components remains limited. Strong performance in areas such as supervision, evaluation, and ethical responsibility indicates that procedural and value-based aspects of governance are relatively well embedded. However, the weaknesses identified—particularly in transparency, accountability, meritocracy, and financial autonomy—highlight systemic issues that hinder full realization of good governance principles.

The significant gap between theoretical governance structures and their practical application suggests that institutional reform is essential for advancing governance performance. The low scores for transparency and accountability indicate that decision-making processes are still centralized and that stakeholder access to information is restricted. Similarly, the insufficient implementation of merit-based management reflects challenges within recruitment and promotion systems, which can negatively affect educational quality and organizational performance.

The current study also underscores the critical need for decentralization and increased autonomy, both of which are key to enhancing responsiveness and adapting policies to local needs. Although decentralization scored above average, its full potential remains unrealized due to administrative and financial constraints. Furthermore, the relatively strong performance in justice-related components, such as reducing inequality, suggests that efforts have been made to improve fairness and access; however, sustaining these gains will require stronger governance mechanisms and more equitable resource allocation.

Overall, the results indicate that while foundational elements of good governance exist within the Khuzestan educational system, substantial work is required to develop a cohesive, functional governance model capable of addressing current structural and administrative challenges. The proposed model provides a comprehensive framework that, if implemented effectively, can enhance transparency, stakeholder participation, accountability, and operational efficiency. Ultimately, successful governance reform will depend on sustained commitment, capacity development, and a systematic approach to institutional transformation aligned with regional educational needs.

جامعه‌شناسی آموزش و پرورش

طراحی مدل حکمرانی خوب در سازمان آموزش و پرورش خوزستان و امکان‌سنجی پیاده‌سازی آن در ساختار فعلی

احمد فاضلی^۱، سکینه شاهی^{۲*}، حجت اله درفش^۳، فرانک امیدیان^۴

۱. دانشجوی دکتری، گروه مدیریت آموزشی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.
۲. دانشیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران (نویسنده مسئول).
۳. استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران.
۴. دانشیار، گروه علوم تربیتی، واحد دزفول، دانشگاه آزاد اسلامی، دزفول، ایران.

✦ ایمیل نویسنده مسئول: sshahi@scu.ac.ir

چکیده

مقاله تحقیقاتی

هدف: هدف این پژوهش، طراحی مدل حکمرانی خوب برای آموزش و پرورش خوزستان و ارزیابی امکان پیاده‌سازی آن در ساختار موجود است.

دریافت: ۱۴۰۴/۰۴/۰۲

پدیرش: ۱۴۰۴/۰۷/۱۴

انتشار: ۱۴۰۵/۰۱/۰۱

انتشار: ۱۴۰۵/۰۱/۰۱

روش‌شناسی: این تحقیق به صورت آمیخته اکتشافی و در دو مرحله انجام شد. در بخش کیفی، داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با خبرگان گردآوری و با تحلیل مضمون شامل استخراج مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر تحلیل شد. در بخش کمی، پرسشنامه محقق‌ساخته بر اساس نتایج مرحله کیفی طراحی و روایی و پایایی آن با شاخص‌های استاندارد سنجیده شد. سپس تحلیل عاملی اکتشافی، تحلیل عاملی تأییدی و مدل‌سازی معادلات ساختاری برای اعتبارسنجی مدل انجام شد. در نهایت، برای سنجش وضعیت موجود و امکان‌سنجی پیاده‌سازی مدل، آزمون تی تک‌نمونه‌ای بر اساس میانگین پنج‌درجه‌ای به کار رفت.

یافته‌ها: در مرحله کیفی، ۷۲ مضمون پایه، ۳۵ مضمون سازمان‌دهنده و ۱۰ مضمون فراگیر شناسایی شد. تحلیل عاملی نشان داد تمامی مؤلفه‌ها دارای بار عاملی کافی و معنادار هستند و مدل از روایی و پایایی مناسب برخوردار است. نتایج امکان‌سنجی نشان داد که از میان ۳۵ مؤلفه مدل، تنها ۱۱ مؤلفه—از جمله نظارت، ارزیابی عملکرد، حکمرانی مبتنی بر قانون، مسئولیت‌پذیری اجتماعی و اخلاقی، تمرکززدایی، ارتقای آموزش، کاهش نابرابری آموزشی و بهبود زیرساخت‌ها—در وضعیت مطلوب قرار دارند، درحالی‌که سایر مؤلفه‌ها پایین‌تر از حد متوسط ارزیابی شدند.

نتیجه‌گیری: مدل ارائه‌شده از نظر نظری و تجربی معتبر است، اما پیاده‌سازی کامل آن در ساختار فعلی آموزش و پرورش خوزستان با چالش‌های جدی مواجه است و نیازمند اصلاحات ساختاری، تقویت ظرفیت‌ها و بهبود شاخص‌های کلیدی حکمرانی است.

واژگان کلیدی:

حکمرانی، حکمرانی خوب، آموزش و پرورش، شفافیت، پاسخگویی

استناد مقاله:

فاضلی، احمد، شاهی، سکینه، درفش، حجت اله، و امیدیان، فرانک. (۱۴۰۵). طراحی مدل حکمرانی خوب در سازمان آموزش و پرورش خوزستان و امکان‌سنجی پیاده‌سازی آن در ساختار فعلی. جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، ۱۲(۱): ۱-۲۵.

<https://doi.org/10.61838/kman.soc.12.1.16>

Creative Commons: CC BY 4.0

مقدمه

حکمرانی خوب طی دهه‌های اخیر به یکی از بنیادی‌ترین مفاهیم تحول‌آفرین در نظام‌های اداری و خدمات عمومی تبدیل شده است، به گونه‌ای که بسیاری از کشورها و نهادها آن را زیربنای توسعه پایدار، ارتقای کیفیت خدمات و افزایش اعتماد عمومی می‌دانند (Ali et al., 2024). این مفهوم بر مجموعه‌ای از اصول و شاخص‌ها استوار است که هدف آن بهبود تعاملات نهادی، افزایش کارآمدی و ایجاد شفافیت ساختاری در سازمان‌های عمومی است. پژوهشگران حوزه سیاست‌گذاری و مدیریت عمومی تأکید کرده‌اند که حکمرانی خوب، نه به‌عنوان یک رویکرد صرفاً اداری، بلکه به‌عنوان چارچوبی کلان برای هدایت نظام‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عمل می‌کند و نقش تعیین‌کننده‌ای در کیفیت زندگی شهروندان دارد (Ayodele, 2022). بر همین اساس، گسترش ادبیات نظری و تجربی در این حوزه موجب شده است که حکمرانی خوب در سیستم‌های آموزشی نیز به یکی از عناصر کلیدی ارتقای بهره‌وری، عدالت آموزشی و اصلاحات ساختاری تبدیل شود.

حکمرانی خوب در سطح نظری به‌عنوان سازوکاری برای ارتقای کیفیت دموکراسی، افزایش شفافیت، کاهش فساد و بهبود عملکرد نهادی معرفی شده است (Bandelow & Hornung, 2022). این مفهوم ناظر بر وجود سازوکارهای مؤثر برای تصمیم‌گیری، پاسخگویی و مدیریت منابع است و به ایجاد یک محیط اداری منسجم کمک می‌کند که در آن، اصول شایسته‌سالاری، عدالت و مسئولیت‌پذیری مورد توجه قرار می‌گیرد. در نظام‌های آموزشی، این اصول نقشی حیاتی در تضمین کیفیت آموزش، ایجاد فرصت‌های برابر و تقویت اعتماد ذی‌نفعان دارند. از آنجا که آموزش و پرورش یکی از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی است که نقش آن در توسعه فرهنگی و اقتصادی کشورها غیرقابل انکار است، حکمرانی خوب در این حوزه به‌عنوان اقدامی راهبردی تلقی می‌شود (Coccia, 2021).

پژوهشگران توسعه و حکمرانی بر این باورند که اجرای موفق حکمرانی خوب در نهادهای عمومی، به‌ویژه آموزش و پرورش، نیازمند نظام قوی، نهادهای کارآمد و قوانین شفاف است، زیرا تنها در این صورت است که می‌توان از ایجاد بستر مناسب برای رشد اجتماعی، کاهش نابرابری و ارتقای کیفیت خدمات آموزشی اطمینان حاصل کرد (Dangal, 2025). در این میان، ساختار و کارکرد نظام آموزشی ایران نیز طی دهه‌های اخیر با چالش‌های متعددی مواجه بوده است؛ چالش‌هایی همچون تمرکزگرایی شدید، محدودیت در مشارکت ذی‌نفعان، خلأهای قانونی، ناکارآمدی مدیریتی و کمبود منابع که همگی نشان‌دهنده نیاز جدی به تحولی مبتنی بر حکمرانی خوب در این نظام است (Khalkhali et al., 2020).

در مطالعه‌ای دیگر، حکمرانی خوب به‌عنوان سازوکار اصلی تضمین سلامت اداری و جلوگیری از فساد معرفی شده و تأکید شده است که نهادهای آموزشی تنها در صورتی می‌توانند به اهداف آموزشی و تربیتی خود دست یابند که شفافیت، عدالت، پاسخگویی و قانون‌مداری در آنها نهادینه شده باشد (Tyagi, 2019). در این رویکرد، ارتباطی مستقیم میان ساختار حکمرانی، عملکرد کیفیت آموزشی و اعتماد ذی‌نفعان وجود دارد و هرگونه ضعف در این زنجیره می‌تواند به افت کیفیت خدمات آموزشی و کاهش سرمایه اجتماعی منجر شود (Saguin, 2019).

تحقیقات بین‌المللی در حوزه حکمرانی آموزش نشان داده‌اند که کیفیت حکمرانی در سطح کلان ارتباط مستقیمی با شاخص‌های توسعه‌ای نظیر عدالت اجتماعی، کارایی سازمانی و بهبود عملکرد دارد. برای مثال، مدل‌های حکمرانی آموزش در کشورهای جنوب شرق آسیا بر ایجاد سازوکارهای مشارکت، شفافیت و ارزیابی عملکرد متمرکز بوده و اصلاحات ساختاری بر مبنای شاخص‌های حکمرانی خوب توانسته است کیفیت آموزشی را در این کشورها ارتقا دهد (Risanty & Kesuma, 2019). همچنین در مطالعه‌ای دیگر، نقش ابزارهای نوین نظارت بر کیفیت خدمات آموزشی با استفاده از شاخص‌های کلیدی حکمرانی مورد بررسی قرار گرفته و نتایج نشان داده است که شفافیت، پاسخگویی، مشارکت و قانون‌مداری بر کیفیت تصمیم‌گیری‌های آموزشی تأثیر قابل توجهی دارند (Moni'i et al., 2019).

در تحقیقات انجام‌شده در حوزه حکمرانی الکترونیک نیز نشان داده شده است که استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، نقش مؤثری در افزایش شفافیت، تقویت پاسخگویی و تسهیل فرآیندهای آموزشی دارد (Hartanto et al., 2021). بر اساس این مطالعات، در صورتی که سازوکارهای حکمرانی خوب با ابزارهای دیجیتال ادغام شوند، نتایج بهتری در زمینه اعتماد عمومی و مشارکت مدنی حاصل خواهد شد، زیرا فناوری نقش میانجی در ایجاد شفافیت

ساختاری و کاهش فساد ایفا می‌کند (Nguyen et al., 2024). این موضوع در نهادهای آموزشی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند، زیرا نهاد آموزش و پرورش با حجم گسترده‌ای از داده‌ها، فرآیندها و تصمیمات اداری مواجه است که نیازمند یک الگوی هوشمند مدیریت و نظارت است.

در حوزه سلامت نیز چارچوب‌های تحلیلی ارائه شده نشان می‌دهد که حکمرانی خوب یکی از الزامات توسعه پایدار سلامت است، زیرا نهادهای سلامت برای عملکرد مؤثر نیازمند ساختاری قانون‌مدار، مشارکت‌جو و شفاف هستند و این اصول در نهادهای آموزشی نیز قابل تعمیم‌اند (Haghghi & Takian, 2024). به‌طور مشابه، پژوهش‌های انجام‌شده در بخش خدمات عمومی در کشورهای مختلف تأکید دارند که اجرای نظام‌های مبتنی بر حکمرانی خوب موجب افزایش کارایی سازمان‌ها، بهبود ارائه خدمات و تقویت اعتماد جامعه به نهادهای عمومی می‌شود (Hariyanti & Rahayu, 2024).

در برخی پژوهش‌ها نیز نشان داده شده است که یک نظام حکمرانی موفق باید قادر باشد میان ساختارهای نهادی، ارزش‌ها و فرهنگ سازمانی ارتباط برقرار کند، زیرا تحقق حکمرانی خوب نیازمند یکپارچگی میان عوامل زمینه‌ای و عملکردی است (Kamaluddin, 2019). از این‌رو، نظام آموزشی به‌عنوان نهادی فرهنگ‌ساز باید بیش از سایر بخش‌ها به اصول حکمرانی خوب متعهد باشد. بررسی چالش‌ها در نظام آموزش و پرورش ایران نشان داده است که ضعف در مشارکت ذی‌نفعان، ناکافی بودن نظام‌های نظارتی، ناکارآمدی ساختار مدیریتی، عدم شایسته‌سالاری و محدودیت در استقلال مناطق آموزشی از مهم‌ترین موانع پیش‌روی حکمرانی خوب در این سازمان است (Rajabi et al., 2020).

در پژوهش‌های دیگری نیز به ضرورت ایجاد یک مدل حکمرانی مبتنی بر شایستگی در نهادهای عمومی اشاره شده است. مطالعات نشان می‌دهد که ساختارهای اداری باید بر اساس معیارهای شایستگی، توانمندی و تخصص شکل گیرند تا از پیامدهای منفی انتصابات غیرتخصصی و ناکارآمد جلوگیری شود (Azkiya et al., 2025). این امر در نظام آموزشی—که نیازمند تخصص‌های فنی، مهارتی و مدیریتی است—از اهمیت بیشتری برخوردار است. همچنین در نظام آموزش عالی، حکمرانی خوب به‌عنوان یک ضرورت ساختاری برای ارتقای عملکرد دانشگاه‌ها معرفی شده و شفافیت، قانون‌مداری، عدالت و پاسخگویی از مهم‌ترین مؤلفه‌های آن محسوب می‌شود (Ghorbanian et al., 2021). این یافته‌ها نشان می‌دهد که اصول حکمرانی خوب در تمامی سطوح آموزشی از جمله آموزش و پرورش کاربرد دارند.

برخی پژوهش‌ها نیز بر نقش ساختارهای قانونی در تضمین شفافیت و عدالت تأکید کرده‌اند و بیان داشته‌اند که یک نظام اداری تنها زمانی می‌تواند پاسخگویی نیازهای جامعه باشد که قوانین آن منسجم، قابل اجرا و شفاف باشد (Efunniyi et al., 2024). از سوی دیگر، تأکید شده است که حکمرانی خوب نیازمند سازوکارهای مؤثر در ارزیابی عملکرد است و بدون وجود نظام ارزیابی مداوم، نمی‌توان به ارتقای کیفیت خدمات آموزشی امیدوار بود (Khotimah et al., 2022). همچنین یافته‌ها در پژوهش‌های مرتبط با اداره نهادهای عمومی نشان می‌دهد که شاخص‌هایی همچون کنترل فساد، شفافیت و پاسخگویی نقش اساسی در اعتمادسازی و بهبود عملکرد دارند (Koeswayo et al., 2024).

از منظر سیاست‌گذاری نیز ادبیات پژوهش بیان می‌کند که برنامه‌ریزی برای ارتقای کیفیت حکمرانی در نهادهای آموزشی باید مبتنی بر رویکردی سیستمی باشد؛ به این معنا که عوامل ساختاری، فرهنگی، مدیریتی و قانونی هم‌زمان و در تعامل با یکدیگر مورد توجه قرار گیرند (Fatant Fard Haghghi et al., 2021). به‌علاوه، بررسی آثار حکمرانی خوب در حوزه اجتماعی و آموزشی نشان داده است که این اصول ضمن کاهش نابرابری، فرصت‌های برابر را در دسترس همگان قرار داده و مانع شکل‌گیری شکاف‌های آموزشی می‌شود (Risanty & Kesuma, 2019).

مطالعات داخلی نیز به اهمیت حکمرانی خوب در حوزه‌های آموزشی پرداخته‌اند. برای مثال، در پژوهش‌هایی که در نظام آموزش عالی ایران انجام شده است، مؤلفه‌هایی مانند شفافیت، پاسخگویی، مشارکت، عدالت و ارزیابی مستمر به‌عنوان عناصر کلیدی حکمرانی خوب معرفی شده‌اند (Mirani, 2021). این مؤلفه‌ها به‌طور مستقیم با ارتقای عملکرد سازمان‌های آموزشی مرتبط هستند و اهمیت آنها در آموزش و پرورش نیز غیرقابل چشم‌پوشی است.

در نهایت، براساس بررسی ادبیات گسترده داخلی و خارجی، روشن است که حکمرانی خوب به‌عنوان رویکردی چندبعدی و نظام‌مند، نقش اساسی در ارتقای کیفیت آموزشی، افزایش مشارکت ذی‌نفعان، بهبود شفافیت، تقویت عدالت آموزشی و افزایش کارآمدی نظام مدیریتی دارد. بنابراین، ضرورت دارد که

مدل‌های بومی‌شده مبتنی بر شاخص‌های حکمرانی خوب برای نظام آموزش و پرورش ایران طراحی و امکان‌سنجی شوند تا مسیر اصلاحات ساختاری با پشتوانه نظری و تجربی کافی فراهم شود (Jr & Peñol, 2018).

با توجه به اهمیت روزافزون حکمرانی خوب در نظام‌های آموزشی و چالش‌های ساختاری موجود در آموزش و پرورش خوزستان، هدف این مطالعه طراحی مدل حکمرانی خوب در سازمان آموزش و پرورش خوزستان و امکان‌سنجی پیاده‌سازی آن در ساختار فعلی است.

روش‌شناسی پژوهش

این تحقیق از منظر هدف کاربردی است و از نظر روش انجام پژوهش آمیخته است. پژوهش‌های آمیخته از منظر همزمانی به دو دسته همزمان و متوالی دسته‌بندی می‌شوند. پژوهش حاضر آمیخته ناهمزمان (متوالی) از نوع اکتشافی است. در پژوهش آمیخته ناهمزمان بین بخش کمی و کیفی پژوهش توالی وجود دارد و بستگی به هدف پژوهش یکی از بخش‌ها در گام نخست و بخش دیگر در گام بعدی پژوهش انجام می‌شود. در بخش کیفی برای شناسایی مولفه‌های حکمرانی خوب در سازمان آموزش و پرورش خوزستان از تحلیل مضمون استفاده شده است. در ادامه این مرحله از روش کمی توصیفی همبستگی برای شناخت روابط بین پدیده‌ها استفاده می‌شود و مدل حکمرانی خوب به روش مدل معادلات ساختاری تدوین خواهد شد. به منظور امکان‌سنجی پیاده‌سازی مدل طراحی شده در ساختار فعلی آموزش و پرورش خوزستان از روش کمی با رویکرد توصیفی پیمایشی پیروی خواهد شد. جامعه آماری این پژوهش شامل سه گروه مختلف بود. جامعه آماری در بخش کیفی، جامعه آماری در بخش اول کمی و جامعه آماری در بخش دوم کمی. در گام نخست جامعه آماری در بخش کیفی شامل همه مطلعان کلیدی، متخصصان و سیاست‌گذاران آموزشی است که به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع نظری ادامه پیدا کرد. اشباع نظری به عنوان مهم‌ترین شاخص در مشخص کردن تعداد نمونه در مطالعات کیفی مطرح است (هنک و همکاران^۱، ۲۰۱۶) و از لحاظ تجربی زمانی اتفاق می‌افتد که محقق اطمینان حاصل می‌کند که مقوله‌ها به کفایت رسیده‌اند. در بخش کمی این مرحله جامعه آماری شامل کلیه مدیران (۴۱ نفر) و کارکنان ادارات (مناطق) (۱۶۰۵) و اداره کل استان (۲۷۰) نفر است که از بین این تعداد نمونه آماری به روش طبقه‌ای نسبتی انتخاب می‌شود و تعداد نمونه بر اساس فرمول کوکران سنجیده شد. بر اساس فرمول کوکران تعداد ۳۲۰ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری در بخش کمی، تصادفی طبقه‌ای بوده است. در بخش دوم پژوهش جامعه آماری شامل کلیه روسا و معاونین مناطق و اداره کل بود که به دلیل محدود بود جامعه آماری به روش سرشماری در پژوهش مشارکت داده شدند. در این پژوهش از روش کتابخانه‌ای و میدانی برای گردآوری داده‌ها در دو گام تعریف شده استفاده شد. روش گردآوری داده‌ها در گام نخست در بخش کیفی، از مصاحبه نیمه‌ساختمند برای گردآوری داده‌ها استفاده شد و برای اجرای مصاحبه پروتکل مصاحبه طراحی و بر اساس آن مصاحبه‌های عمیق انجام شد. قابلیت اعتماد در پژوهش‌های کیفی از طریق اطمینان‌پذیری^۲ و تأیید پذیر^۳ حاصل می‌شود (اوککه و وایک^۴، ۲۰۱۵). در این پژوهش، قابلیت اعتماد نتایج از طریق بررسی داده‌ها و ثبت و ضبط جزئیات پژوهش و طولانی کردن فرایند مصاحبه‌ها برای فهم عمیق موضوع، هدایت دقیق جریان مصاحبه، مشارکت اعضا در کدگذاری داده‌ها بدست خواهد آمد. در بخش کمی از پرسشنامه محقق ساخته برای گردآوری داده‌ها استفاده شده است. این پرسشنامه با استفاده از نتایج بدست آمده در بخش کیفی پژوهش در مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت طراحی و ساخته خواهد شد. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه سنجیده خواهد شد و در مورد روایی سازه نیز از روایی همگرا^۵ به کمک تحلیل عاملی تأییدی^۶ استفاده شد. برای سنجش پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. در گام دوم پژوهش ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه نهایی شده در گام نخست پژوهش می‌باشد که وضعیت فعلی ساختار حاکمیتی آموزش و پرورش استان خوزستان را بررسی و امکان پیاده‌سازی مدل طراحی شده را ارزیابی نمود. روایی و پایایی سوالات مصاحبه در بخش کیفی و سوالات پرسشنامه در بخش کمی مورد تأیید قرار گرفته است. تجزیه و تحلیل داده‌ها

¹ - Hennink & et.al

² - Dependability

³ - Confirmability

⁴ - Okeke & Wyk

⁵ - Divergent Validity

⁶ Confirmatory Factor Analysis

در بخش کیفی از روش تحلیل مضمون انجام شد. در ابتدا با مطالعه منابع مختلف داخلی و خارجی و پژوهش‌های پیشین مدل اولیه مربوط به استخدام با رویکرد شایستگی تبیین شد که این مدل و نتایج حاصل از مطالعه نظری پژوهش‌های پیشین ایده و اساس سوالات مصاحبه در تحلیل مضمون را تشکیل دادند. داده‌های حاصل از مصاحبه بصورت تحلیل مضمون در قالب (مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر) با کمک نرم‌افزار MAXQDA به روش کدگذاری استقرایی، تجزیه و تحلیل خواهد شد. در بخش کمی، تجزیه و تحلیل‌های این پژوهش در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی صورت گرفته است. در سطح آمار توصیفی از شاخص‌هایی مانند میانگین، فراوانی، انحراف معیار و درصد استفاده می‌گردد. برای پاسخ به سوالات پژوهش از آزمون تحلیل عاملی اکتشافی با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶؛ و تحلیل عاملی تأییدی با استفاده از نرم‌افزار SmartPLS 3 استفاده خواهد شد. در گام دوم برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های استنباطی مانند تی تک نمونه‌ای استفاده خواهد شد و داده‌های پژوهش با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۶ تحلیل خواهد شد.

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی پژوهش نشان می‌دهد، تعداد ۳۰ نفر از خبرگان در امر شناسایی شاخص‌های حکمرانی خوب در آموزش و پرورش همکاری داشتند که ۱۸ نفر از آن‌ها معادل ۶۰ درصد، دارای مدرک تحصیلی دکتری و ۱۲ نفر دیگر تحصیلات کارشناسی ارشد داشتند. همچنین ۲۶/۷ درصد از نمونه آماری زن و بقیه آن‌ها مرد بودند. بررسی داده‌های مربوط به جمعیت شناختی نمونه آماری همچنین نشان داد که ۳۳/۳۳ درصد از نمونه آماری دارای سابقه کاری بین ۶ تا ۱۰ سال را داشتند که بیشترین فراوانی در بین سابقه کاری نمونه آماری بوده است. همچنین سابقه کاری ۱۱ تا ۲۰ سال و ۲۱ سال به بالا کمترین فراوانی را در بین نمونه آماری داشته است. همچنین کمترین فراوانی سن در بین نمونه آماری سن بالای ۵۰ سال بوده که ۱۳/۳۴ درصد از نمونه آماری را شامل شده است و بیشترین فراوانی نیز سن ۳۰ تا ۴۰ سال و ۴۰ تا ۵۰ سال بوده است که ۳۳/۳۳ درصد از نمونه آماری را شامل شده است. در فرآیند مرحله کیفی از میان ۴۰ نفر از افراد متخصصین و افراد خبره با حداقل ۵ سال سابقه پژوهش و کار جهت مصاحبه نیمه ساختار یافته پیرامون شاخص‌های حکمرانی خوب در آموزش و پرورش به شیوه (گلوله برفی) انجام گرفت تا با توجه به یافته‌های بدست آمده از ۳۰ با توجه به قاعده اشباع نظری ادامه مصاحبه پایان یافت. مجموعه نظرات متخصصین پس از پیاده‌سازی روی کاغذ در ۹ مقوله شامل (کیفیت کنترل و نظارت، کنترل فساد، شفافیت، قانون‌مداری، مسئولیت‌پذیری، پاسخگویی، اهداف، عدالت و مشارکت) تقسیم‌بندی گردید.

سوال مطرح شده در این زمینه برای نمونه آماری به شرح ذیل بود:

"شاخص‌های حکمرانی خوب برای آموزش و پرورش استان خوزستان کدام است؟"

فرآیند کدگذاری به این صورت بود که ابتدا کل مبانی نظری جمع‌آوری شده و مصاحبه‌ها روخوانی شد معنا و مفاهیم اصلی در آن‌ها به صورت توصیفی شناسایی گردید. آنچه که از این مرحله به دست آمد، یک تصویر کلی و توصیفی از هر مصاحبه بود. در مرحله بعد، همه مصاحبه‌ها برای تحلیل اولیه و کدگذاری در نظر گرفته شد. برای کدبندی، متن مصاحبه‌های انتخاب شده را قطعه‌بندی کرده و هر قطعه به عنوان یک کد در نظر گرفته شد (مبنای قطعه بندی محتوا است؛ به عبارت دیگر، هر معنا، محتوا و مضمونی که هدف پژوهش را پوشش دهد) نام هر کد به گونه‌ای انتخاب شد که دقیقاً و به صورت عینی توصیف کننده قطعه مشخص شده باشد (مرحله کدگذاری باز) این کار تا مرحله اشباع نظری یعنی جایی که کدهای جدیدی شناسایی نگردید، ادامه پیدا کرد. نتیجه این مرحله، شناسایی تعداد زیادی مقوله است. کدهای به دست آمده در مرحله اول، بعد از چند بار غربال کردن و با ملاحظه مشابهت‌ها و تفاوت‌های آنها ادغام شده و در نهایت کدها به تعداد محدودتری تقلیل یافت و بر اساس آن تعدادی کد نهایی مشخص گردید. در ادامه، کدهای نهایی به صورت تحلیلی به درونمایه اصلی یا مضمون تبدیل شد. در روش استفاده شده سه سطح مضمون پایه (کدها و نکات کلیدی داخل متن)، مضامین سازمان‌دهنده (ترکیب و تلخیص مضامین پایه) و مضامین فراگیر (مضامین عالی در برگیرنده اصول حاکم بر متن) استفاده شده است.

جدول ۱. کدگذاری مصاحبه‌ها (مقوله، مضمون، منتخب).

ردیف	مضامین پایه	مضمون سازمان‌دهنده	مضمون فراگیر
۱	نظارت دقیق بر اجرای مقررات	نظارت	
۲	رصد و پایش عملکرد نظام آموزشی استان		
۳	انجام ارزیابی‌های منظم عملکرد نظام آموزشی استان	ارزیابی عملکرد	
۴	شناسایی نقاط قوت و ضعف نظام آموزشی و تدوین برنامه‌های کاربردی.	مدیریت استراتژیک	کیفیت کنترل و نظارت
۵	شناسایی تهدیدات و فرصت‌های نظام آموزشی و تدوین برنامه‌های کاربردی.		
۶	کشف و از بین بردن فساد سازمانی	کنترل فساد	
۷	شناسایی موقعیت‌ها و شرایط تقویت کننده فساد برای از بین بردن آن		
۸	استفاده از نیروهای متخصص	استخدام با رویکرد شایستگی	
۹	شایسته‌سالاری در نظام استخدام و ارتقا		
۱۰	انتخاب نقش‌ها بر اساس شایستگی	توزیع نقش با رویکرد شایستگی	شایستگی محور
۱۱	شایستگی در تصمیم‌گیری‌های اداری	مدیریت بر پایه شایستگی	
۱۲	نهادینه کردن اخلاق حرفه‌ای	اخلاق حرفه‌ای	
۱۳	خطمشی واضح و روشن		
۱۴	شفاف بودن تصمیمات و اهداف	شفافیت سازمانی	
۱۵	در دسترس بودن اطلاعات برای ذینفعان		
۱۶	پاسخگو بودن در قبال عملکرد به همه ذینفعان (ذینفعان مختلف، از جمله دانش‌آموزان، اولیا، معلمان، جامعه و دولت)	پاسخگویی به ذینفعان	شفافیت و پاسخگویی
۱۷	پاسخگویی در برابر تصمیمات به ذینفعان		
۱۸	پاسخگویی به سوالات و نگرانی‌های ذینفعان		
۱۹	التزام به قانون	قانونی بودن حکمرانی	
۲۰	قانونی بودن حکمرانی		
۲۱	حقوق قانونی ذینفعان		
۲۲	اجرای قوانین بالا دستی آموزش و پرورش	حکمرانی بر اساس قانون	قانون‌مداری
۲۳	تجزیه و تحلیل قوانین با رویکرد بهبود		
۲۴	وضع قوانین اداری، آموزشی و پژوهشی	استقلال در قانونگذاری محلی	
۲۵	ساده‌سازی قوانین		
۲۶	مسئولیت‌پذیری مدیران در برابر وظایف	مسئولیت‌پذیری سازمانی	
۲۷	توجه به نیازها و انتظارات آموزشی جامعه	مسئولیت‌پذیری اجتماعی	
۲۸	ایجاد محیط سالم برای آموزش و پرورش	مسئولیت‌پذیری اخلاقی	مسئولیت‌پذیری
۲۹	تعهد به وفاداری به اهداف سازمان		
۳۰	جلوگیری از تخلفات اداری		
۳۱	همکاری با مراجع قانونی	مسئولیت‌پذیری قانونی	
۳۲	همکاری با نهادهای نظارتی		
۳۳	آزادی عمل در استخدام		
۳۴	آزادی عمل در طراحی برنامه‌های درسی	آزادی عمل سازمان‌های محلی	استقلال
۳۵	آزادی عمل در توسعه روش‌های تدریس و پژوهش		
۳۶	توانایی خلق درآمد قانونی	استقلال مالی	
۳۷	رفع نیازهای آموزشی و پژوهشی		
۳۸	ارزش‌دهی به آموزش و پرورش	ظرفیت‌سازی و ارزش‌دهی	اهداف
۳۹	ظرفیت‌سازی در حوزه آموزش و پرورش		
۴۰	ارتقای موقعیت و قلمرو آموزش و پرورش	ارتقا سطح آموزش	

	بهبود شیوه‌های آموزش و پرورش	۴۱
	واگذاری اختیارات بیشتر به مدارس و مناطق محلی.	۴۲
	شناسایی و استخدام معلمان شایسته و برتر	۴۳
	توسعه زیر ساخت‌های آموزش	۴۴
	توسعه محیط‌های آموزش	۴۵
	شناخت، پرورش و هدایت استعداد‌های افراد در جهت اعتلای فرد و جامعه	۴۶
	ارائه خدمات عادلانه	۴۷
	توزیع عادلانه امکانات آموزشی	۴۸
	فرصت‌های برابر برای یادگیری و پیشرفت همه دانش‌آموزان	۴۹
	مقابله با تبعیض جنسیتی و قومی در نظام آموزشی و تضمین دسترسی برابر همه دانش‌آموزان به آموزش باکیفیت.	۵۰
عدالت	عدالت محوری در اجرای قوانین	۵۱
	انصاف در اعطای بودجه و تسهیلات	۵۲
	عدالت و انصاف در سیاست‌های استخدام، ترویج، و دستمزدها	۵۳
	رعایت حقوق افراد و ذینفعان	۵۴
	رعایت حقوق فردی و شهروندی ذینفعان	۵۵
	عدالت در توزیع نقش‌ها و شرح وظایف	۵۶
	استفاده از نظام پیشنهادات در سازمان	۵۷
	نگرش مثبت به کار گروهی	۵۸
	نهادینه کردن فرهنگ مشارکت	۵۹
مشارکت	ایجاد بسترهای لازم برای مشارکت الکترونیکی ذینفعان مختلف در فرآیند تصمیم‌گیری در مورد آموزش و پرورش.	۶۰
	برگزاری جلسات منظم با ذینفعان مختلف برای دریافت نظرات و پیشنهادات آن‌ها.	۶۱
	تقویت نقش شوراهای اداره مدارس	۶۲
	تشویق به مشارکت فعال دانش‌آموزان، اولیا و معلمان در فرآیند تصمیم‌گیری	۶۳
	توسعه پایدار و فراگیر	۶۴
	کارا بودن	۶۵
	کیفیت بالای آموزش	۶۶
عملکرد	تهیه منابع کافی برای آموزش	۶۷
	تهیه و توسعه محیط‌های یادگیری مناسب	۶۸
	تمرکز بر پرورش مهارت‌های تفکر انتقادی، خلاقیت و حل مسئله در دانش‌آموزان	۶۹
	تغییر رویکرد از آموزش سنتی به رویکردهای فعال و دانش‌آموزمحور.	۷۰
	استفاده از فن‌آوری‌های نوین آموزشی برای ارتقای کیفیت یادگیری و ارائه خدمات آموزشی به دانش‌آموزان در مناطق محروم.	۷۱
	توسعه و به‌روزرسانی سامانه‌های الکترونیکی در آموزش و پرورش برای تسهیل امور و افزایش شفافیت.	۷۲

در نهایت بررسی مصاحبه‌های انجام شده منجر به شناسایی ۷۲ مضمون پایه، ۳۵ مضمون سازمان دهنده و ۱۰ مضمون فراگیر گردید. ۱۰ مضمون فراگیر عبارتند از: ۱- کیفیت کنترل و نظارت، ۲- شایستگی محور، شفافیت و پاسخگویی، ۴- قانون‌مداری، ۵- مسئولیت‌پذیری، ۶- استقلال، ۷- اهداف، ۸- عدالت، ۹- مشارکت، ۱۰- عملکرد. همچنین ۳۵ مضمون سازمان‌یافته عبارت بودند از: نظارت، ارزیابی عملکرد، مدیریت استراتژیک، کنترل فساد، استخدام با رویکرد شایستگی، توزیع نقش با رویکرد شایستگی، مدیریت بر پایه شایستگی، اخلاق حرفه‌ای، شفافیت سازمانی، پاسخگویی به ذینفعان، قانونی بودن حکمرانی، حکمرانی بر اساس قانون، استقلال در قانون‌گذاری محلی، مسئولیت‌پذیری سازمانی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی، مسئولیت‌پذیری اخلاقی، مسئولیت‌پذیری

قانونی، آزادی عمل سازمان‌های محلی، استقلال مالی، ظرفیت‌سازی و ارزش‌دهی، ارتقا سطح آموزش، تمرکز زدائی، زیر ساخت‌های آموزش، هدایت استعداد‌های برتر، کاهش نابرابری آموزشی، عدالت محوری در حکمرانی، حقوق ذینفعان، نظام پیشنهادات، مشارکت ذینفعان، توجه به شوراها و انجمن اولیا و مربیان، توسعه پایدار، کارایی و کیفیت، منابع و محیط یادگیری، تغییر رویکرد آموزشی و فناوری‌های نوین.

برای محاسبه پایایی کدهای استخراج شده (مضامین سازمان یافته و مضامین فراگیر). از ضریب پایایی هولستی استفاده شد. در این روش کدگذاری توسط دو محقق انجام و درصد توافق بین آن‌ها محاسبه گردید.

$$PAO = 2M / (N_1 + N_2)$$

در فرمول فوق M تعداد موارد کدگذاری مشترک بین دو کدگذار می‌باشد N_1 و N_2 به ترتیب تعداد کلیه موارد کدگذاری شده توسط کدگذار اول و دوم است. مقدار PAO بین صفر (عدم توافق) و یک (توافق کامل) است و اگر از 0.7 بزرگتر باشد مطلوب می‌باشد. در جدول (۲) مقدار پایایی کدهای استخراج شده ارائه شده است:

جدول ۲. پایایی کدهای استخراج شده با استفاده از ضریب پایایی هولستی

مضامین	تعداد کدهای استخراجی نفر اول N_1	تعداد کدهای استخراجی نفر دوم N_2	تعداد کدهای مشترک M	ضریب پایایی هولستی PAO	نتیجه
سازمان یافته	۵۱	۴۹	۳۵	۰/۷	تایید پایایی
فراگیر	۱۳	۱۲	۱۰	۰/۸	تایید پایایی

بر همین اساس می‌توان پایایی مضامین سازمان یافته و فراگیر استخراجی از مصاحبه با خبرگان را تایید نمود.

با توجه به اینکه کدهای محوری اساس پرسشنامه بخش کمی را تشکیل دادند. بر همین اساس بعد از طراحی یک پرسشنامه (پیوست ب) بر اساس معیار لیکرت ۵ طیفی، روایی محتوایی این پرسشنامه با استفاده از معیارهای CVI و CVR بررسی گردید که نتایج آن در ادامه بیان شده است.

در این بخش از نظرات ۳۰ خبره مشارکت‌کننده در بخش کیفی استفاده و کدهای محوری استخراج شده از منظر ضروری بودن مورد بررسی قرار گرفت. خبره در مورد هر گویه لازم بود یکی از این سه طیف را انتخاب نماید:

- گویه ضروری است
- گویه مفید است ولی ضروری نیست
- گویه ضرورتی ندارد.

نتایج بررسی این معیار در جدول (۳) نشان داده شده است.

جدول ۳. روایی محتوایی بر اساس معیار CVR

ردیف	گویه (کد محوری)	ضروری	مفید اما غیر ضروری	غیر ضروری	معیار CVR	نتیجه روایی
۱	نظارت	۳۰	۰	۰	۱۰۰	تایید
۲	ارزیابی عملکرد	۳۰	۰	۰	۱۰۰	تایید
۳	مدیریت استراتژیک	۲۲	۷	۱	۰/۴۶	تایید
۴	کنترل فساد	۲۴	۳	۳	۰/۶	تایید
۵	استخدام با رویکرد شایستگی	۲۰	۵	۵	۰/۳۳	تایید

۶	توزیع نقش با رویکرد شایستگی	۲۱	۲	۷	۰/۴	تایید
۷	مدیریت بر پایه شایستگی	۲۲	۲	۲	۰/۴۶	تایید
۸	اخلاق حرفه‌ای	۲۴	۱	۰	۰/۶	تایید
۹	پاسخگویی به ذینفعان	۲۴	۳	۳	۰/۶	تایید
۱۰	شفافیت سازمانی	۲۷	۲	۱	۰/۸	تایید
۱۱	قانونی بودن حکمرانی	۲۵	۲	۳	۰/۶۶	تایید
۱۲	حکمرانی بر اساس قانون	۲۲	۳	۵	۰/۴۶	تایید
۱۳	استقلال در قانون‌گذاری محلی	۲۰	۵	۵	۰/۳۳	تایید
۱۴	مسئولیت‌پذیری سازمانی	۲۱	۲	۷	۰/۴	تایید
۱۵	مسئولیت‌پذیری اجتماعی	۲۰	۴	۶	۰/۳۳	تایید
۱۶	مسئولیت‌پذیری اخلاقی	۲۴	۳	۳	۰/۶	تایید
۱۷	مسئولیت‌پذیری قانونی	۲۷	۳	۰	۰/۸	تایید
۱۸	آزادی عمل سازمان‌های محلی	۲۴	۳	۳	۰/۶	تایید
۱۹	استقلال مالی	۲۲	۲	۲	۰/۴۶	تایید
۲۰	ظرفیت‌سازی و ارزش دهی	۲۴	۱	۰	۰/۶	تایید
۲۱	ارتقا سطح آموزش	۲۴	۶	۰	۰/۶	تایید
۲۲	تمرکز زدائی	۲۵	۳	۲	۰/۶۶	تایید
۲۳	زیر ساخت‌های آموزش	۲۶	۳	۱	۰/۷۳	تایید
۲۴	هدایت استعدادهای برتر	۲۴	۲	۴	۰/۶	تایید
۲۵	کاهش نابرابری آموزشی،	۲۳	۳	۴	۰/۵۳	تایید
۲۶	عدالت محوری در حکمرانی	۲۵	۲	۳	۰/۶۶	تایید
۲۷	حقوق ذینفعان	۲۰	۳	۷	۰/۳۳	تایید
۲۸	نظام پیشنهادات	۲۰	۲	۸	۰/۳۳	تایید
۲۹	مشارکت ذینفعان	۲۰	۳	۷	۰/۳۳	تایید
۳۰	توجه به شوراهای و انجمن اولیا مربیان	۲۸	۲	۰	۰/۸۶	تایید
۳۱	توسعه پایدار	۲۱	۵	۴	۰/۴	تایید
۳۲	کارایی و کیفیت	۲۰	۷	۳	۰/۳۳	تایید
۳۳	منابع و محیط یادگیری	۲۲	۸	۰	۰/۴۶	تایید
۳۴	تغییر رویکرد آموزشی	۲۴	۶	۰	۰/۶	تایید
۳۵	فناوری‌های نوین	۲۵	۳	۲	۰/۶۶	تایید

با مقایسه مقادیر بدست آمده برای CVR هر گویه با جدول راهنمای (۳) و با توجه به اینکه تعداد نمونه آماری (خبرگان) نظر دهنده ۳۰ نفر بوده است، بنابراین معیارهای بیشتر از ۰/۳۳ تایید کننده روایی محتوای بوده و بنابراین تمام گویه‌های بدست آمده دارای روایی محتوایی مناسبی بوده است. روش دیگر برای بررسی روایی محتوایی، استفاده از معیار CVI است. در این مرحله خبرگان برای هر گویه یکی از طیف‌های زیر را انتخاب کردند.

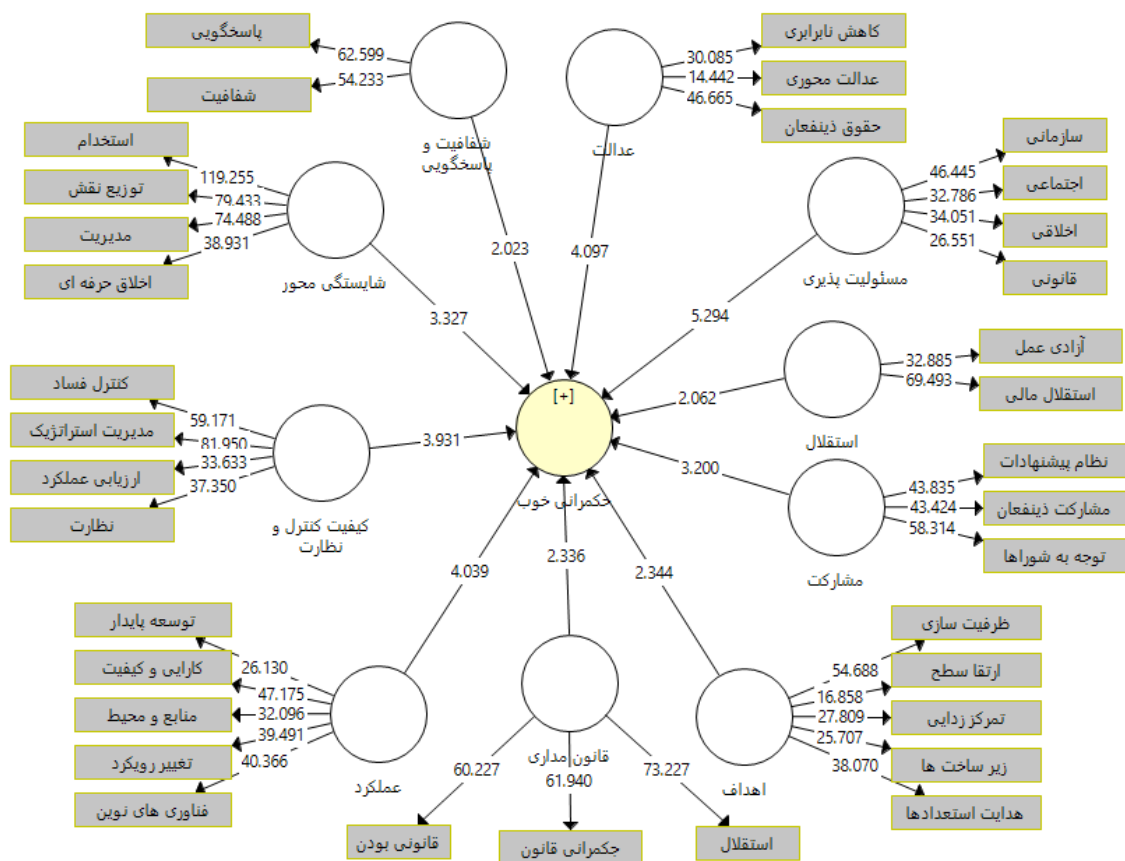
- غیر مرتبط
- نیاز به بازبینی اساسی
- مرتبط اما نیاز به بازبینی
- کاملاً مرتبط

نتایج مربوط به این بررسی در جدول (۴) نشان داده شده است.

جدول ۴. روایی محتوایی بر اساس معیار CVI

ردیف	گویه (کد محوری)	غیر مرتبط	نیاز به بازبینی اساسی	مرتبط اما نیاز به بازبینی	کاملاً مرتبط	معیار CVI	نتیجه روایی
۱	نظارت	۰	۰	۴	۲۶	۱۰۰	تایید
۲	ارزیابی عملکرد	۰	۰	۶	۲۴	۱۰۰	تایید
۳	مدیریت استراتژیک	۲	۴	۵	۱۹	۰/۸	تایید
۴	کنترل فساد	۳	۲	۵	۲۰	۰/۸۳	تایید
۵	استخدام با رویکرد شایستگی	۰	۲	۷	۲۱	۰/۹۳	تایید
۶	توزیع نقش با رویکرد شایستگی	۳	۳	۱۱	۱۳	۰/۸	تایید
۷	مدیریت بر پایه شایستگی	۳	۳	۱۴	۱۰	۰/۸	تایید
۸	اخلاق حرفه‌ای	۲	۴	۱۳	۱۱	۰/۸	تایید
۹	پاسخگویی به ذینفعان	۲	۴	۱۰	۱۴	۰/۸	تایید
۱۰	شفافیت سازمانی	۲	۲	۱۰	۱۶	۰/۸۶	تایید
۱۱	قانونی بودن حکمرانی	۲	۰	۱۰	۱۸	۰/۹۳	تایید
۱۲	حکمرانی بر اساس قانون	۳	۲	۹	۱۵	۰/۸	تایید
۱۳	استقلال در قانون‌گذاری محلی	۳	۳	۱۵	۹	۰/۸	تایید
۱۴	مسئولیت‌پذیری سازمانی	۲	۴	۱۴	۱۰	۰/۸	تایید
۱۵	مسئولیت‌پذیری اجتماعی	۲	۴	۱۲	۱۲	۰/۸	تایید
۱۶	مسئولیت‌پذیری اخلاقی	۳	۳	۱۲	۱۲	۰/۸	تایید
۱۷	مسئولیت‌پذیری قانونی	۳	۳	۱۵	۹	۰/۸	تایید
۱۸	آزادی عمل سازمان‌های محلی	۳	۲	۱۵	۱۰	۰/۸۳	تایید
۱۹	استقلال مالی	۰	۵	۱۰	۱۵	۰/۸۳	تایید
۲۰	ظرفیت‌سازی و ارزش‌دهی	۳	۲	۱۵	۱۰	۰/۸۳	تایید
۲۱	ارتقا سطح آموزش	۳	۳	۱۵	۹	۰/۸	تایید
۲۲	تمرکز زدائی	۱	۳	۱۰	۱۶	۰/۸۶	تایید
۲۳	زیر ساخت‌های آموزش	۱	۲	۱۰	۱۷	۰/۹	تایید
۲۴	هدایت استعداد‌های برتر	۲	۴	۱۰	۱۴	۰/۸	تایید
۲۵	کاهش نابرابری آموزشی،	۲	۳	۱۰	۱۵	۰/۸۳	تایید
۲۶	عدالت محوری در حکمرانی	۱	۴	۱۰	۱۵	۰/۸۳	تایید
۲۷	حقوق ذینفعان	۲	۴	۱۰	۱۴	۰/۸	تایید
۲۸	نظام پیشنهادات	۲	۳	۱۰	۱۵	۰/۸۳	تایید
۲۹	مشارکت ذینفعان	۳	۳	۸	۱۶	۰/۸	تایید
۳۰	توجه به شوراهای و انجمن اولیا مربیان	۲	۴	۱۰	۱۴	۰/۸	تایید
۳۱	توسعه پایدار	۲	۳	۱۰	۱۵	۰/۸۳	تایید
۳۲	کارایی و کیفیت	۳	۳	۱۵	۹	۰/۸	تایید
۳۳	منابع و محیط یادگیری	۳	۳	۱۵	۹	۰/۸	تایید
۳۴	تغییر رویکرد آموزشی	۱	۳	۱۰	۱۶	۰/۸۶	تایید
۳۵	فناوری‌های نوین.	۱	۴	۱۰	۱۵	۰/۸۳	تایید

بر اساس شکل (۱) مقادیر بار عاملی مربوط به سازه‌های پنهان مدل همگی بالاتر از ۰/۵ بوده و مقدار مناسبی دارند.

شکل ۲. آزمون مدل اندازه‌گیری حکمرانی خوب با آماره تی

با توجه به شکل‌های (۱) و (۲) مقادیر بارهای عاملی و آماره تی برای مولفه‌های مدل حکمرانی خوب در قالب جدول (۵) ارائه شده است.

جدول ۵. مقادیر بار عاملی و آماره تی برای مدل پژوهش

مولفه‌های اصلی	مولفه‌های فرعی	بار عاملی	آماره تی	سطح معناداری	نتیجه
کیفیت کنترل و نظارت	نظارت	۰/۸۷۵	۳۷/۳۵۰	۰/۰۰	تایید
	ارزیابی عملکرد	۰/۸۵۴	۳۳/۶۳۳	۰/۰۰	تایید
	مدیریت استراتژیک	۰/۹۳۰	۸۱/۹۵۰	۰/۰۰	تایید
	کنترل فساد	۰/۹۰۹	۵۹/۱۷۱	۰/۰۰	تایید
شایستگی محور	استخدام با رویکرد شایستگی	۰/۹۶۷	۱۱۹/۲۵۵	۰/۰۰	تایید
	توزیع نقش با رویکرد شایستگی	۰/۹۵۱	۷۹/۴۳۳	۰/۰۰	تایید
	مدیریت بر پایه شایستگی	۰/۹۵۱	۷۴/۴۸۸	۰/۰۰	تایید
	اخلاق حرفه‌ای	۰/۹۰۹	۳۸/۹۳۱	۰/۰۰	تایید
شفافیت و پاسخگویی	پاسخگویی به ذینفعان	۰/۸۹۵	۶۲/۵۹۹	۰/۰۰	تایید
	شفافیت سازمانی	۰/۸۸۸	۵۴/۲۳۳	۰/۰۰	تایید
قانون مداری	قانونی بودن حکمرانی	۰/۹۲۳	۶۰/۲۲۷	۰/۰۰	تایید
	حکمرانی بر اساس قانون	۰/۹۱۷	۶۱/۹۴۰	۰/۰۰	تایید
	استقلال در قانون‌گذاری محلی	۰/۹۲۱	۷۳/۲۲۷	۰/۰۰	تایید
مسئولیت پذیری	مسئولیت‌پذیری سازمانی	۰/۸۸۲	۴۶/۴۴۵	۰/۰۰	تایید

تایید	۰/۰۰	۳۲/۷۸۶	۰/۸۵۲	مسئولیت‌پذیری اجتماعی	استقلال
تایید	۰/۰۰	۳۴/۰۵۱	۰/۸۱۶	مسئولیت‌پذیری اخلاقی	
تایید	۰/۰۰	۲۶/۵۵۱	۰/۷۸۷	مسئولیت‌پذیری قانونی	
تایید	۰/۰۰	۳۲/۸۸۵	۰/۸۳۵	آزادی عمل سازمان‌های محلی	
تایید	۰/۰۰	۶۹/۴۹۳	۰/۸۷۸	استقلال مالی	اهداف
تایید	۰/۰۰	۵۴/۶۸۸	۰/۸۸۷	ظرفیت‌سازی و ارزش‌دهی	
تایید	۰/۰۰	۱۶/۸۵۸	۰/۷۰۷	ارتقا سطح آموزش	
تایید	۰/۰۰	۲۷/۸۰۹	۰/۸۱۲	تمرکز زدائی	
تایید	۰/۰۰	۲۵/۷۰۷	۰/۸۰۵	زیر ساخت‌های آموزش	سازماندهی عدالت
تایید	۰/۰۰	۳۸/۰۷۰	۰/۸۶۵	هدایت استعدادها برتر	
تایید	۰/۰۰	۳۰/۰۸۵	۰/۸۱۴	کاهش نابرابری آموزشی،	
تایید	۰/۰۰	۱۴/۴۴۲	۰/۷۰۲	عدالت محوری در حکمرانی	
تایید	۰/۰۰	۴۶/۶۶۵	۰/۸۶۰	حقوق ذینفعان	مشارکت
تایید	۰/۰۰	۴۳/۸۳۵	۰/۸۷۵	نظام پیشنهادات	
تایید	۰/۰۰	۴۳/۴۲۴	۰/۸۷۴	مشارکت ذینفعان	
تایید	۰/۰۰	۵۸/۳۱۴	۰/۹۰۱	توجه به شوراها و انجمن اولیا مربیان	
تایید	۰/۰۰	۲۶/۱۳۰	۰/۸۰۹	توسعه پایدار	عملکرد
تایید	۰/۰۰	۴۷/۱۷۵	۰/۸۶۸	کارایی و کیفیت	
تایید	۰/۰۰	۳۲/۰۹۶	۰/۸۱۹	منابع و محیط یادگیری	
تایید	۰/۰۰	۳۹/۴۹۱	۰/۸۳۳	تغییر رویکرد آموزشی	
تایید	۰/۰۰	۴۰/۳۶۶	۰/۸۷۹	فناوری‌های نوین.	

بر اساس شکل‌های (۱) و (۲) و جدول (۵) همه مؤلفه‌ها دارای بار عاملی مناسبی (بیشتر از ۰/۵) بر بُعد مکنون مربوط به خود هستند و این بارهای عاملی با توجه به مقدار تی در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار هستند. به عبارتی دیگر، مقدار تی متناظر با هر بار عاملی بیشتر از مقدار بحرانی آن ۲/۵۸ در سطح ۰/۰۱ است. در نتیجه، می‌توان گفت که همه مؤلفه‌های فرعی از دقت لازم برای اندازه‌گیری مؤلفه اصلی مربوط به خود برخوردار هستند. برای بررسی پایایی مدل کلی پژوهش، از سه معیار پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ و Rho-A استفاده شده است. اگر مقادیر این سه شاخص بیشتر از ۰/۷ محاسبه شود، نشان دهنده پایایی مدل اندازه‌گیری است. برای بررسی روایی همگرا مدل کلی پژوهش از شاخص میانگین واریانس استخراج شده (AVE) استفاده شده است. اگر مقدار این شاخص بیشتر از ۰/۵ باشد. نشان‌دهنده روایی مدل اندازه‌گیری است. جدول (۶) مقادیر پایایی ترکیبی، آلفای کرونباخ، Rho_A و AVE مؤلفه‌های مدل کلی پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۶. مقادیر پایایی ترکیبی، آلفای کرونباخ، Rho_A و AVE مؤلفه‌های مدل کلی پژوهش

مؤلفه‌های اصلی	آلفای کرونباخ	پایایی Rho_A	پایایی ترکیبی	روایی AVE
کنترل کیفیت و نظارت	۰/۹۱۴	۰/۹۱۶	۰/۹۴۰	۰/۷۹۶
شایستگی محور	۰/۹۶۰	۰/۹۶۱	۰/۹۷۱	۰/۸۹۲
شفافیت و پاسخگویی	۰/۷۴۲	۰/۷۴۲	۰/۸۸۶	۰/۷۹۵
قانون مداری	۰/۹۱۰	۰/۹۱۰	۰/۹۴۳	۰/۸۷۴
مسئولیت‌پذیری	۰/۸۵۵	۰/۸۶۵	۰/۹۰۲	۰/۶۹۷
استقلال	۰/۶۴۱	۰/۶۴۹	۰/۸۷۴	۰/۷۳۵
اهداف	۰/۸۷۴	۰/۸۸۱	۰/۹۰۹	۰/۶۶۹
عدالت	۰/۷۰۸	۰/۷۳۳	۰/۸۳۶	۰/۶۳۲
مشارکت	۰/۸۵۹	۰/۸۶۱	۰/۹۱۴	۰/۷۸۰
عملکرد	۰/۸۹۸	۰/۹۰۲	۰/۹۲۴	۰/۷۰۹

با توجه به جدول (۶) برای تمامی مولفه‌های اصلی مدل، پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ بیشتر از ۰/۷ بدست آمد (بجز مولفه استقلال) از این رو پایایی مدل حکمرانی خوب مورد تایید قرار گرفت. همچنین با توجه به مقادیر AVE که همگی بیشتر از ۰/۵ می‌باشد، روایی همگرا مدل نیز مورد تایید قرار گرفت.

در جدول (۷) ضرایب مسیر، ضرایب تی و همچنین مقدار ضریب تعیین (R^2) برای کل مدل تحمل پریشانی نشان داده شده است.

جدول ۷. ضرایب مسیر، ضرایب تی و همچنین مقدار ضریب تعیین (R^2) مدل کلی پژوهش

مولفه‌های اصلی	ضریب مسیر	آماره تی	سطح معناداری
کنترل کیفیت و نظارت	۰/۱۹۷	۳/۹۳۱	۰/۰۰
شایستگی محور	۰/۱۰۱	۳/۳۲۷	۰/۰۰۱
شفافیت و پاسخگویی	۰/۰۵۶	۲/۰۲۳	۰/۰۴۴
قانون مداری	۰/۰۹۷	۲/۳۳۶	۰/۰۲۰
مسئولیت پذیری	۰/۱۵۰	۵/۲۹۴	۰/۰۰
استقلال	۰/۰۵۰	۲/۰۶۲	۰/۰۴۰
اهداف	۰/۰۹۶	۲/۳۴۴	۰/۰۱۹
عدالت	۰/۱۰۴	۴/۰۹۷	۰/۰۰
مشارکت	۰/۱۰۸	۳/۲۰۰	۰/۰۰۱
عملکرد	۰/۱۱۵	۴/۰۳۹	۰/۰۰

با توجه به شکل‌های شکل‌های (۱) و (۲) و جدول (۷) مقادیر ضریب مسیر برای مؤلفه‌های اصلی مدل حکمرانی خوب آموزش و پرورش خوزستان، بالاتر از ۰/۷ و در حد مطلوب است. همچنین مقادیر تی متناظر با هر ضریب بیشتر از مقدار بحرانی آن (۱/۹۶) در سطح ۰/۰۵ معنادار هستند. ضریب تعیین (R^2) ارتباط بین واریانس تبیین شده یک متغیر مکنون را با مقدار کل واریانس آن نشان می‌دهد. مقدار این ضریب بین صفر تا ۱ است که مقادیر بزرگتر، مطلوبتر هستند. سه مقدار ۰/۳۳، ۰/۱۹ و ۰/۶۷ به ترتیب ملاکی برای ضعیف، متوسط و قوی بودن شاخص ضریب تعیین توصیف شده است (حبیبی و کلاهی، ۱۴۰۱) با توجه به جدول (۷) مقادیر ضریب تعیین برای مؤلفه‌های اصلی الگوی مدل حکمرانی خوب آموزش و پرورش خوزستان در حد قوی هستند. بنابراین به طور کلی می‌توان گفت که برازش مدل حکمرانی خوب آموزش و پرورش خوزستان با داده‌های گردآوری شده مورد تأیید است.

برای بررسی وضع موجود از تحلیل پرسشنامه ۵ طیفی لیکرتی که بر اساس مدل حکمرانی خوب طراحی شد، استفاده گردید. برای این منظور از آزمون تی تک نمونه استفاده شد. مقدار مینا برای این آزمون عدد ۳ در نظر گرفته شد (حد میانگین معیار ۵ طیفی) و وضعیت موجود برای هر مولفه با مقایسه با این حد مینا مقایسه شد.

جدول ۸. میانگین وضع موجود حکمرانی خوب بر اساس مولفه‌های الگوی پیشنهادی

بعد	مولفه	میانگین	معناداری sig	وضعیت موجود
کیفیت کنترل و نظارت	نظارت	۳/۳۵	۰/۰۰۱	بالاتر از حد متوسط
	ارزیابی عملکرد	۳/۴۹	۰/۰۰۱	بالاتر از حد متوسط
	مدیریت استراتژیک	۲/۸۷	۰/۲۵	در حد متوسط
	کنترل فساد	۲/۶۶	۰/۰۰۱	کمتر از حد متوسط
کیفیت کنترل و نظارت	استخدام با رویکرد شایستگی	۳/۰۹	۰/۱۲	در حد متوسط
	توزیع نقش با رویکرد شایستگی	۲/۳۵	۰/۰۰۱	کمتر از حد متوسط
	مدیریت بر پایه شایستگی	۲/۵۵	۰/۰۰۱	کمتر از حد متوسط
	اخلاق حرفه‌ای	۲/۴۶	۰/۰۰۱	کمتر از حد متوسط
شایستگی محور	اخلاق حرفه‌ای	۳/۱۲	۰/۱۶	در حد متوسط

کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۶۲		شایستگی محور
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۲۵	پاسخگویی به ذینفعان	شفافیت و پاسخگویی
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۴۵	شفافیت سازمانی	
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۳۵		شفافیت و پاسخگویی
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۴۹	قانونی بودن حکمرانی	قانون مداری
بالاتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۳/۳۵	حکمرانی بر اساس قانون	
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۵۶	استقلال در قانون گذاری محلی	
کمتراز حد متوسط	۰/۰۴۵	۲/۸		قانون مداری
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۷۴	مسئولیت پذیری سازمانی	مسئولیت پذیری
بالاتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۳/۴۶	مسئولیت پذیری اجتماعی	
بالاتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۳/۳۹	مسئولیت پذیری اخلاقی	
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۶۹	مسئولیت پذیری قانونی	
در حد متوسط	۰/۰۷۸	۳/۰۷		مسئولیت پذیری
بالاتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۳/۴۱	آزادی عمل سازمانهای محلی	استقلال
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۱۳	استقلال مالی	
کمتراز حد متوسط	۰/۰۳۲	۲/۷۷		استقلال
بالاتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۳/۴۹	ظرفیت سازی و ارزش دهی	رشد و توسعه
بالاتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۳/۶۲	ارتقا سطح آموزش	
بالاتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۳/۴۵	تمرکز زدائی	
بالاتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۳/۳۹	زیر ساختهای آموزش	
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۴۴	هدایت استعدادهای برتر	رشد و توسعه
بالاتراز حد متوسط	۰/۰۰۲	۳/۲۷		
بالاتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۳/۵۵	کاهش نابرابری آموزشی	عدالت
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۳۶	عدالت محوری در حکمرانی	
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۵۲	حقوق ذینفعان	عدالت
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰	۲/۸۱		عدالت
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۶۱	نظام پیشنهادات	مشارکت
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۲۹	مشارکت ذینفعان	
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۵۵	توجه به شوراها و انجمن اولیا مربیان	مشارکت
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۴۸		
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۶۲	توسعه پایدار	کارایی و اثربخشی
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۳۳	کارایی و کیفیت	
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۲۵	منابع و محیط یادگیری	
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۱/۷۳	تغییر رویکرد آموزشی	
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۵۵	فناوری‌های نوین	کارایی و اثربخشی
کمتراز حد متوسط	۰/۰۰۱	۲/۲۹		

بر اساس یافته‌های جدول (۸) و با استفاده از آزمون تی تک نمونه، تفاوت میانگین هر مولفه با مقدار مبنا یعنی عدد ۳ بدست آمد. علت انتخاب عدد ۳ به عنوان عدد مبنا ۵ طیفی بودن سوالات پرسشنامه بوده است. در صورتی که مقدار معناداری یک مولفه در مقایسه با عدد مبنا کمتر از ۰/۰۵ بود معناداری مورد تایید قرار گرفت آنگاه در صورتی که تفاوت میانگین مولفه با عدد مبنا مقداری مثبت بود مولفه به عنوان یک مولفه در وضعیت بالاتر از حد متوسط معرفی و در صورتی که این تفاوت میانگین کم از ۰/۰۵ بود به عنوان یک مولفه در وضعیت کمتر از حد متوسط در نظر گرفته شد. بر اساس نظر کارکنان

و مدیران آموزش و پرورش، از بین ۳۵ مولفه الگوی پیشنهادی در حال حاضر ۱۱ مولفه در حد مطلوب و بالاتر از حد متوسط قرار دارد. مولفه‌های نظارت، ارزیابی عملکرد، حکمرانی بر اساس قانون مسئولیت‌پذیری اجتماعی، مسئولیت‌پذیری اخلاقی، آزادی عمل مسئولیت محلی، ظرفیت‌سازی و ارزش‌دهی، ارتقا سطح آموزش، تمرکز زدائی و گاهی نابرابری آموزشی و زیر ساخت‌های آموزش در وضعیت مناسبی قرار دارند. همچنین دو مولفه اخلاق حرفه‌ای و مدیریت استراتژیک بوده و سایر مولفه‌ها در حد کمتر از حد متوسط می‌باشند. همچنین از بین ۱۰ بعد حکمرانی خوب بعد رشد و توسعه بالاتر از حد متوسط بوده و همچنین بعد کیفیت کنترل و نظارت در حد متوسط و بقیه ابعاد کمتر از حد متوسط بود. در جدول (۹) خلاصه نتیجه وضع موجود بیان شده است.

جدول ۹. وضعیت موجود از نظر حکمرانی خوب در آموزش و پرورش استان خوزستان

ابعاد حکمرانی خوب	وضعیت موجود
کیفیت کنترل و نظارت	در حد متوسط
شایستگی محور	کمتر از حد متوسط
شفافیت و پاسخگویی	کمتر از حد متوسط
قانون مداری	کمتر از حد متوسط
مسئولیت‌پذیری	کمتر از حد متوسط
استقلال	کمتر از حد متوسط
رشد و توسعه	بیشتر از حد متوسط
عدالت	کمتر از حد متوسط
مشارکت	کمتر از حد متوسط
کارایی و اثر بخشی	کمتر از حد متوسط

برای بررسی امکان‌سنجی پیاده‌سازی مدل از نظرات خبرگان و کارشناسان استفاده شد. برای این منظور در پرسشنامه دیگری از کارشناسان و خبرگان (۳۰ نفر) سوال شد که با توجه به زیر ساخت‌ها و شرایط حکمرانی فعلی سازمان آموزش و پرورش استان خوزستان و مولفه‌های الگوی حکمرانی خوب آیا امکان پیاده‌سازی این مدل در سازمان آموزش و پرورش استان خوزستان وجود دارد. جدول (۱۰) نتایج این بررسی را نشان داده است.

جدول ۱۰. آزمون تی برای امکان‌سنجی استفاده از مدل حکمرانی خوب بر اساس مولفه‌های الگوی پیشنهادی (در سازمان آموزش و پرورش خوزستان)

بعد	مولفه	میانگین	معناداری sig	مقدار T	وضعیت موجود
کیفیت کنترل و نظارت	نظارت	۳/۹	۰/۰۰	۱۳۹/۳	امکان بالاتر از حد متوسط
	ارزیابی عملکرد	۳/۶۶	۰/۰۰	۴/۱۳۰	امکان بالاتر از حد متوسط
	مدیریت استراتژیک	۳/۰۶	۰/۶۷۷	۰/۴۲۱	در حد متوسط
کیفیت کنترل و نظارت	کنترل فساد	۳/۷۰	۰/۰۰۱	۳/۸۸۱	امکان بالاتر از حد متوسط
	استخدام با رویکرد شایستگی	۳/۵۸	۰/۰۰	۵/۱۴	امکان بالاتر از حد متوسط
	توزیع نقش با رویکرد شایستگی	۳/۵۵	۰/۰۰	۳/۸۶	امکان بالاتر از حد متوسط
شایستگی محور	مدیریت بر پایه شایستگی	۳/۷۷	۰/۰۰۱	۳/۶۳	امکان بالاتر از حد متوسط
	اخلاق حرفه‌ای	۳/۳۳	۰/۰۷۷	۳/۳۳	در حد متوسط
شایستگی محور	پاسخگویی به ذینفعان	۳/۴۵	۰/۰۰	۳/۷۶	امکان بالاتر از حد متوسط
	شفافیت و پاسخگویی	۳/۵۲	۰/۰۰	۵/۴۵	امکان بالاتر از حد متوسط
	شفافیت و پاسخگویی	۳/۸۳	۰/۰۰	۴/۴۷	بالاتر از حد متوسط
شفافیت و پاسخگویی	شفافیت سارمانی	۳/۶۶	۰/۰۰	۴/۱۳	بالاتر از حد متوسط
	شفافیت و پاسخگویی	۳/۷۴	۰/۰۰	۶/۵۶	بالاتر از حد متوسط
	قانونی بودن حکمرانی	۴/۸۳	۰/۰۰	۲۶/۴۹	بالاتر از حد متوسط
قانون مداری	حکمرانی بر اساس قانون	۳/۶	۰/۰۰۴	۳/۱۶۸	بالاتر از حد متوسط

در حد متوسط	۰/۰۰	۱/۰	۳/۰۰	استقلال در قانون گذاری محلی	
بالاتر از حد متوسط	۷/۵۸	۰/۰۰	۳/۸۱	قانون مداری	
بالاتر از حد متوسط	۳/۷۵۱	۰/۰۰۱	۳/۷۰	مسئولیت پذیری سازمانی	مسئولیت پذیری
بالاتر از حد متوسط	۳	۰/۰۰۵	۳/۵۳	مسئولیت پذیری اجتماعی	
بالاتر از حد متوسط	۲/۸۱	۰/۰۰۹	۳/۵۰	مسئولیت پذیری اخلاقی	
بالاتر از حد متوسط	۵/۷۶	۰/۰۰	۳/۷۶	مسئولیت پذیری قانونی	
بالاتر از حد متوسط	۵/۴۸	۰/۰۰	۳/۶۲	مسئولیت پذیری	
در حد متوسط	-۱/۸۲۹	۰/۰۷۸	۲/۶۳	آزادی عمل سازمانهای محلی	استقلال
در حد متوسط	۰/۰۰	۱/۰	۳/۰۰	استقلال مالی	استقلال
در حد متوسط	۰/۲۵۴	۰/۱۵۶	۲/۸۱		استقلال
بالاتر از حد متوسط	۵/۴۱۳	۰/۰۰	۳/۹۳	ظرفیت سازی و ارزش دهی	رشد و توسعه
بالاتر از حد متوسط	۴/۸۹۲	۰/۰۰	۳/۷۶	ارتقا سطح آموزش	
بالاتر از حد متوسط	۲/۹۹۳	۰/۰۰۶	۳/۶۳	تمرکز زدائی	
بالاتر از حد متوسط	۴/۷۳۱	۰/۰۰	۳/۹۳	زیر ساختهای آموزش	رشد و توسعه
بالاتر از حد متوسط	۲/۵۳۸	۰/۰۱۷	۳/۵۶	هدایت استعدادهای برتر	
بالاتر از حد متوسط	۲/۴	۰/۰۰	۳/۷۶		
بالاتر از حد متوسط	۲/۲۴۹	۰/۰۳۲	۳/۴۶	کاهش نابرابری آموزشی	عدالت
بالاتر از حد متوسط	۳/۵۲۵	۰/۰۰۱	۳/۷۰	عدالت محوری در حکمرانی	
بالاتر از حد متوسط	۲/۵۷۰	۰/۰۱۶	۳/۵۳	حقوق ذینفعان	
بالاتر از حد متوسط	۲/۵۱	۰/۰۰	۳/۵۶		عدالت
بالاتر از حد متوسط	۲/۲۶۲	۰/۰۳۱	۳/۴۰	نظام پیشنهادات	مشارکت
بالاتر از حد متوسط	۳/۳۵۷	۰/۰۰۲	۳/۶۳	مشارکت ذینفعان	
بالاتر از حد متوسط	۲/۴۵۴	۰/۰۲۰	۳/۴۶	توجه به شوراها و انجمن اولیا مربیان	
بالاتر از حد متوسط	۳/۵۱	۰/۰۰۱	۳/۴۹		مشارکت
بالاتر از حد متوسط	۳/۹۵۸	۰/۰۰	۳/۷۳	توسعه پایدار	کارایی و اثربخشی
بالاتر از حد متوسط	۲/۰۹۱	۰/۰۴۵	۳/۴۳	کارایی و کیفیت	
بالاتر از حد متوسط	۳/۷۵۱	۰/۰۰۱	۳/۷۰	منابع و محیط یادگیری	
بالاتر از حد متوسط	۲/۲۴۶	۰/۰۳۲	۳/۵۶	تغییر رویکرد آموزشی	
بالاتر از حد متوسط	۲/۸۱۹	۰/۰۰۹	۳/۶۶	فناوری‌های نوین	کارایی و اثربخشی
بالاتر از حد متوسط	۵/۲۲	۰/۰۰۱	۳/۶۱		

در جدول (۱۰) نظر خبرگان در مورد امکان سنجی پیاده‌سازی الگوی حکمرانی خوب در سازمان آموزش و پرورش خوزستان را نشان داده است. در این ارزیابی از آزمون تی میانگین استفاده شد و معناداری مقایسه نمره میانگین پاسخ‌های داده شده با ارزش تی ۳ مقایسه گردید. در صورتی که معناداری تفاوت نمره میانگین یک مولفه با این ارزش (عدد ۳) در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار بود و نمره میانگین بیشتر از ۳ بود به معنای امکان پیاده‌سازی آن مولفه در حد بالای حد متوسط و در صورتی که معناداری تفاوت نمره میانگین یک مولفه با این ارزش (عدد ۳) در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار بود و نمره میانگین کمتر از ۳ بود امکان دستیابی به آن مولفه از حکمرانی خوب در سازمان آموزش و پرورش خوزستان کمتر از حد متوسط تشخیص داده شده است. در صورتی که معناداری تفاوت نمره میانگین یک مولفه با این ارزش (عدد ۳) در سطح اطمینان ۹۵ درصد تایید نشد امکان پیاده‌سازی آن مولفه در سطح متوسط بوده است. بر اساس این ارزیابی و با توجه به توضیحات داده شده در بعد نظارت و ارزیابی امکان پیاده‌سازی مولفه مدیریت استراتژیک در حد متوسط تشخیص داده شده و کارشناسان امید چندانی به اجرای درست این مولفه نداشتند با این حال در بحث کنترل فساد، نظارت و ارزیابی امکان سنجی در حد بالاتر از حد متوسط تشخیص داده و کارشناسان معتقد بودند که می‌توان این سه مولفه از بعد نظارت و ارزیابی را در الگوی حکمرانی خوب

در سازمان آموزش و پرورش بخوبی پیاده‌سازی کرد. از موارد دیگری که کارشناسان چندان امکان سنجی آن را در حد بالا تشخیص ندادند مؤلفه استقلال در قانون‌گذاری محلی از بعد قانون مداری بود که نظر کارشناسان در مورد این مؤلفه امکان پیاده‌سازی در حد متوسط بود. همچنین در زمینه بعد استقلال و مؤلفه‌های آن نیز همین نظر وجود داشت و کارشناسان امکان دستیابی به این دو مؤلفه را در حد متوسط دانستند. در سایر ابعاد و مؤلفه‌ها کارشناسان معتقد بودند که امکان پیاده‌سازی و دستیابی به آن مؤلفه بالاتر از حد متوسط است. در کل با توجه به نظر کارشناسان و میانگین کل نمرات، امکان پیاده‌سازی این الگو در سازمان آموزش و پرورش استان خوزستان بالاتر از حد متوسط است.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های این پژوهش نشان داد که مدل حکمرانی خوب در آموزش و پرورش خوزستان شامل مجموعه‌ای از ده بُعد اصلی و سی‌وپنج مؤلفه سازمان‌دهنده است که همگی در تحلیل عاملی و آزمون‌های آماری از پایایی و روایی مطلوب برخوردار بودند. این نتایج بیانگر آن است که ساختار حکمرانی آموزش و پرورش، از نگاه خبرگان و مدیران، نیازمند مجموعه‌ای منظم از عناصر عملکردی، نظارتی، ارزشی و ساختاری است که می‌توانند بنیان یک نظام حکمرانی مؤثر را شکل دهند. بر اساس یافته‌ها، ابعاد «نظارت»، «ارزیابی عملکرد»، «حکمرانی بر اساس قانون»، «مسئولیت‌پذیری اجتماعی و اخلاقی»، «تمرکززدایی»، «ظرفیت‌سازی»، و «کاهش نابرابری آموزشی» در وضعیت بالاتر از حد متوسط قرار داشتند؛ در حالی که مؤلفه‌هایی همچون «شایسته‌سالاری»، «شفافیت»، «پاسخگویی»، «مدیریت بر پایه شایستگی» و «استقلال مالی» پایین‌تر از حد متوسط ارزیابی شدند. این تفاوت نشان می‌دهد که نظام آموزش و پرورش خوزستان گرچه در برخی ابعاد ساختاری و ارزشی حکمرانی به بلوغ نسبی رسیده است، اما در بسیاری از مؤلفه‌های مرتبط با کارآمدی اداری و کیفیت فرآیندهای مدیریتی همچنان با چالش‌های جدی مواجه است.

نتایج این پژوهش با یافته‌های ادبیات ملی و بین‌المللی کاملاً همسو است. برای مثال، بعد نظارت و کنترل—که در این پژوهش بالاتر از حد متوسط قرار گرفت—در بسیاری از مطالعات نظیر پژوهش‌های مرتبط با سلامت سازمانی و چارچوب‌های اداری به‌عنوان یکی از کلیدی‌ترین مؤلفه‌های حکمرانی خوب مطرح شده است. چنانکه در بررسی‌های انجام‌شده درباره حکمرانی نظام سلامت، تأکید شده است که استقرار ساختارهای نظارتی مؤثر موجب افزایش شفافیت، کارایی و اعتماد عمومی می‌شود (Haghighi & Takian, 2024). این موضوع با یافته‌های حاضر همخوان است، زیرا خبرگان تأکید کردند که نظام آموزش و پرورش خوزستان در حوزه نظارت و ارزیابی عملکرد نسبتاً ساختاریافته‌تر عمل می‌کند. همچنین نقش «ارزیابی عملکرد» در تحلیل‌ها تأیید شد. این یافته با مباحث مطرح‌شده درباره نقش ارزیابی در بهبود کارکرد نهادهای آموزشی، همان‌گونه که در مطالعات بین‌المللی اشاره شده، همسو است؛ جایی که نظام‌های آموزشی کارآمد اغلب دارای نظام ارزیابی روشن، نظام‌مند و مبتنی بر داده هستند (Khotimah et al., 2022).

از سوی دیگر، یافته‌های پژوهش نشان داد که «شفافیت» و «پاسخگویی» از پایین‌ترین سطوح میانگین در وضعیت موجود برخوردارند. این نتیجه با گزارش‌های متعدد درباره ضعف ساختارهای اداری در حوزه آموزش و نیز با مطالعاتی که در کشورهای مختلف انجام شده و به چالش‌های نهادهای عمومی در ایجاد شفافیت اشاره داشته‌اند، کاملاً همسو است. برای نمونه، پژوهش‌های مربوط به تقویت سازوکارهای مالی و حاکمیت شرکتی نشان داده‌اند که نبود شفافیت مالی و اداری باعث کاهش اعتماد ذی‌نفعان و ناکارآمدی در نظام‌های آموزشی و اداری می‌شود (Efunniyi et al., 2024). یافته‌های این مطالعه نیز نشان می‌دهد که عدم شفافیت در تصمیم‌گیری، محدودیت دسترسی ذی‌نفعان به اطلاعات و نبود نظام پاسخگویی کارآمد، از چالش‌های جدی آموزش و پرورش خوزستان است و این مسئله با نتایج مطالعاتی که بر ضرورت ایجاد شفافیت در نهادهای آموزشی تأکید داشته‌اند نیز همخوان است (Risanty & Kesuma, 2019).

بعد «قانون‌مداری» در این پژوهش نیز دارای وضعیت بالاتر از حد متوسط بود، که نشان می‌دهد بخش عمده‌ای از فرآیندهای اداری و اجرایی آموزش و پرورش خوزستان مبتنی بر قوانین و مقررات بالادستی است. این یافته با پژوهش‌هایی که تأکید کرده‌اند حکمرانی خوب تنها در محیطی شکل می‌گیرد که قوانین روشن، پایدار و قابل اجرا باشند سازگار است (Ali et al., 2024). همچنین نقش قانون‌مداری در افزایش کیفیت نظام آموزشی در مطالعات متعددی مورد تأکید بوده و یافته‌های حاضر نیز نشان داد که پیروی از قانون یکی از نقاط قوت سیستم موجود است. اما در کنار این نقطه قوت، مؤلفه «استقلال

مالی» پایین‌تر از حد متوسط قرار گرفت. این نتیجه نشان‌دهنده وابستگی شدید مالی ساختار آموزشی به منابع دولتی است، امری که در پژوهش‌های مختلف به‌عنوان یکی از موانع اصلی تحقق حکمرانی خوب در نظام‌های آموزشی ذکر شده است (Rajabi et al., 2020).

نتایج مربوط به «شایسته‌سالاری» و «مدیریت بر پایه شایستگی» نیز که در وضعیت ضعیف‌تری قرار داشتند، با مطالعاتی که ضعف نظام استخدام و انتصاب در نهادهای آموزشی را یکی از چالش‌های اساسی حکمرانی معرفی کرده‌اند همخوان است. پژوهش‌هایی در حوزه مدیریت منابع انسانی نشان می‌دهند که نبود نظام شایسته‌سالار یکی از ریشه‌های ناکارآمدی سازمان‌هاست و این امر در نهادهای آموزشی که به سرمایه انسانی وابستگی بالایی دارند، اثر مضاعف دارد (Azkiya et al., 2025). یافته‌های این پژوهش نیز تأیید کرد که نظام آموزش و پرورش خوزستان در زمینه جذب، نگهداشت و ارتقای نیروی انسانی بر پایه شایستگی ضعف دارد، امری که در مطالعات مربوط به حکمرانی دانشگاه‌ها نیز مورد تأکید بوده است (Ghorbanian et al., 2021).

یکی دیگر از یافته‌های قابل توجه پژوهش حاضر، وضعیت مطلوب مؤلفه «کاهش نابرابری آموزشی» بود. این نتیجه گویای آن است که در سال‌های اخیر توجه بیشتری به عدالت آموزشی و کاهش شکاف بین مناطق برخوردار و کم‌برخوردار در خوزستان صورت گرفته است. این موضوع با مطالعاتی که عدالت آموزشی را یکی از پایه‌های ضروری حکمرانی خوب می‌دانند کاملاً همسو است. پژوهش‌های حوزه سیاست‌گذاری اجتماعی تأکید کرده‌اند که کاهش نابرابری‌های آموزشی نه فقط یک وظیفه اخلاقی بلکه یک ضرورت نهادی است (Coccia, 2021). در کشورهای در حال توسعه، عدالت آموزشی یکی از شاخص‌های کلان حکمرانی خوب در حوزه آموزش شناخته می‌شود و یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که آموزش و پرورش خوزستان در این حوزه عملکرد قابل قبولی داشته است.

بعد «مشارکت» نیز در سطح معناداری در مدل به تأیید رسید، اما میانگین وضعیت موجود آن نسبتاً پایین بود. این موضوع نشان‌دهنده این است که اگرچه سازوکارهای مشارکتی در مدل نظری حکمرانی آموزش و پرورش وجود دارند، اما در عمل مشارکت ذی‌نفعان عملاً به شکل گسترده و سازمان‌یافته محقق نشده است. این یافته با نتایجی که پژوهش‌های بین‌المللی در حوزه مشارکت اجتماعی و حکمرانی آموزش به آن تأکید دارند هماهنگ است؛ بر اساس این مطالعات، مشارکت واقعی زمانی شکل می‌گیرد که دولت بسترهای مشارکت مؤثر را فراهم کرده و گروه‌های اجتماعی نیز در فرآیند تصمیم‌گیری قدرت اثرگذاری داشته باشند (Nguyen et al., 2024). همچنین تأکید شده است که مشارکت یکی از پیش‌نیازهای اصلی اعتماد اجتماعی در نهادهای عمومی است (Hartanto et al., 2021). یافته‌های این پژوهش نیز نشان داد که مشارکت ذی‌نفعان با وجود اهمیت بالا در سطح نظری، در سطح عملی با چالش‌هایی مواجه است.

در بررسی «عملکرد» نیز مشخص شد که مؤلفه‌هایی نظیر کارایی، کیفیت، فناوری‌های نوین و محیط یادگیری تأثیرگذاری بالایی در مدل دارند اما در وضعیت موجود میانگین‌های متفاوتی از خود نشان داده‌اند. این وضعیت بیانگر آن است که نظام آموزشی نیازمند تقویت ظرفیت‌های فناورانه، نوآوری در روش‌های تدریس و استفاده از فناوری برای ایجاد شفافیت و ارتقای کیفیت است؛ موضوعی که در مطالعات مرتبط با حکمرانی الکترونیک بر آن تأکید شده است (Hariyanti & Rahayu, 2024) و همچنین در ادبیات جهانی از آن به‌عنوان یکی از ابزارهای ارتقای حکمرانی و افزایش مشارکت یاد شده است (Nguyen et al., 2024). یافته‌های این پژوهش نیز نشان می‌دهد که استفاده از فناوری‌های نوین در مدارس خوزستان نیازمند توجه بیشتر در سطح برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری است.

جمع‌بندی نتایج نشان‌دهنده آن است که آموزش و پرورش خوزستان از نظر ساختار نظری حکمرانی خوب در جایگاه نسبتاً مطلوبی قرار دارد اما برای تحقق این مدل در عمل نیازمند اصلاحات ساختاری، افزایش توان مدیریتی، تقویت نظام شفافیت، توسعه سازوکارهای مشارکتی و بهبود نظام شایسته‌سالاری است. این یافته‌ها با مطالعات متعدد دیگری که حکمرانی خوب را فرآیندی تدریجی و وابسته به اصلاحات ساختاری می‌دانند نیز همخوان است (Kamaluddin, 2019). همچنین تأکید شده است که حکمرانی خوب تنها زمانی محقق می‌شود که ارکان قانونی، مشارکتی، نهادهای نظارتی و ساختارهای مدیریتی در تعامل و هماهنگی با یکدیگر عمل کنند (Fatant Fard Haghghi et al., 2021). یافته‌های این پژوهش نیز نشان‌دهنده همین ضرورت است.

این پژوهش با وجود تلاش برای جامعیت، با محدودیت‌هایی همراه بود. نخست آنکه داده‌های بخش کیفی بر تجربه و برداشت خبرگان آموزشی اتکا داشت و ممکن است بخشی از واقعیت‌های ساختاری که از دید کارشناسان خارج مانده در تحلیل نهایی دیده نشده باشد. دوم اینکه بخش کمی پژوهش به مدیران و کارکنان آموزش و پرورش محدود شد و نظرات معلمان، دانش‌آموزان و والدین در تحلیل گنجانده نشد. سوم اینکه بررسی امکان‌سنجی مدل مبتنی بر ارزیابی ادراکات موجود بود و داده‌های عینی عملکردی در سطح گسترده مورد استفاده قرار نگرفت. همچنین محدودیت‌های زمانی، مکانی و اداری ممکن است بر گستره تعمیم نتایج اثر گذاشته باشد.

برای پژوهش‌های آینده پیشنهاد می‌شود که نمونه‌های گسترده‌تری شامل ذی‌نفعان اصلی مانند معلمان، والدین و دانش‌آموزان در تحلیل گنجانده شود. همچنین استفاده از داده‌های عینی عملکردی در کنار داده‌های ادراک‌محور می‌تواند تصویری دقیق‌تر از کارکرد مدل ارائه دهد. پیشنهاد دیگر آن است که مطالعات آینده تغییرات مدل را در طول زمان و در شرایط اجرایی واقعی بررسی کنند. پژوهش‌های مقایسه‌ای میان استان‌های مختلف نیز می‌تواند به شناسایی الگوهای حکمرانی موفق‌تر کمک کند.

اجرای این مدل مستلزم بازنگری در ساختارهای اداری، تقویت سازوکارهای شفافیت، توسعه نظام شایسته‌سالاری، افزایش استقلال مناطق آموزشی و بهبود فرهنگ مشارکت در مدارس است. ضروری است که نظام ارزیابی عملکرد مبتنی بر شاخص‌های دقیق‌تری بازطراحی شود و فناوری‌های نوین برای تقویت شفافیت و مشارکت به کار گرفته شود. همچنین پیشنهاد می‌شود که دوره‌های آموزشی برای مدیران در حوزه حکمرانی خوب طراحی شده و سازوکارهای تشویقی برای رعایت اصول حکمرانی ایجاد شود.

موازن اخلاقی

در این پژوهش ملاحظات اخلاقی رعایت شد.

تشکر و قدردانی

از تمام افرادی که امکان انجام پژوهش حاضر را فراهم کردند، تقدیر و تشکر می‌شود.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان این مطالعه با هم مشارکت فعال داشتند.

تعارض منافع

بین نویسندگان پژوهش حاضر هیچ تضاد منافی وجود نداشت.

Reference

- Ali, M. B., Ghazanfari, M., Poursadegh, N., & Pourizad, A. A. (2024). Defining Governance (A Meta-Synthesis of Governance Concepts). *Journal of Elevated Governance*, 5(2), 89-63. https://hm.sndu.ac.ir/article_3132.html
- Ayodele, J. A. (2022). Overcoming The Challenge Of Leadership Through The Promotion Of Good Governance And Security In Public Secondary Schools In Orhionmwon Local Government Area Of Edo State, NIGERIA. *UNIZIK Journal of Educational Research and Policy Studies*, 11, 74-80. <https://unijerps.org/index.php/unijerps/article/view/272>
- Azkiya, S. N., Rodiyah, R., & Rahayu, S. A. P. (2025). Construction of an Ideal Bureaucratic Meritocracy System Based on Good Governance in Civil Servant Recruitment. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*, VIII(XII), 4239-4253. <https://doi.org/10.47772/ijriss.2024.8120354>
- Bandelow, N. C., & Hornung, J. (2022). How do good governance and democratic quality affect policy performance? *European Policy Analysis*, 8(2), 130-135. <https://doi.org/10.1002/epa2.1144>
- Coccia, M. (2021). How a good governance of institutions can reduce poverty and inequality in society? In *Legal-Economic Institutions, Entrepreneurship, and Management* (pp. 65-94). Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-60978-8_4

- Dangal, J. (2025). The Role of Good Governance in Strengthening Public Administration Nepalese Perspectives. *PAAN Journal*, 31, 1793-1803. <https://doi.org/10.3126/paanj.v31i01.73605>
- Efunniyi, C. P., Abbulimen, A. O., Obiki-Osafiye, A. N., Osundare, O. S., Agu, E. E., & Adeniran, I. A. (2024). Strengthening corporate governance and financial compliance: Enhancing accountability and transparency. *Finance & Accounting Research Journal*, 6(8), 1597-1616. <https://doi.org/10.51594/farj.v6i8.1509>
- Fatant Fard Haghighi, M., Zinabadi, H.-R., Arazadeh, H. R., & Nowe Ibrahim, A. R. (2021). Designing an Optimal Governance Model in the Higher Education System. *Strategic Studies of public policy*, 11(38), 324-346. https://sspp.iranjournals.ir/article_245354.html
- Ghorbanian, M., Ghahramani, M., & Abolghasemi, M. (2021). Identifying the Components of Good Governance in Iran's Higher Education System. *Innovative Educational Thoughts*, 17(1), 53-82. https://jontoe.alzahra.ac.ir/article_5265.html
- Haghighi, H., & Takian, A. (2024). Institutionalization for good governance to reach sustainable health development: a framework analysis. *Globalization and Health*, 20(1), 5. <https://doi.org/10.1186/s12992-023-01009-5>
- Hariyanti, A., & Rahayu, T. P. (2024). Implementation of good governance in improving public service performance at BNNP Central Borneo. *Journal of Public Administration Science: Policy Dynamics Public Services and Bureaucracy Transformation*, 1(1), 1-6. <https://doi.org/10.70074/jasptd.v1i1.2>
- Hartanto, D., Dalle, J., Akrim, A., & Anisah, H. U. (2021). Perceived effectiveness of e-governance as an underlying mechanism between good governance and public trust: a case of Indonesia. *Digital Policy, Regulation and Governance*, 23(6), 598-616. <https://doi.org/10.1108/DPRG-03-2021-0046>
- Jr, B. A. Z., & Peñol, C. A. Z. (2018). Social Interactive Behavioral Problems of Social Studies Students of Cabiao National High School. *Studies*, 4(2), 102-114. <https://doi.org/10.20448/807.4.2.102.114>
- Kamaluddin, A. (2019). Good Governance and Integrity: Academic Institution Perspective. *International Journal of Higher Education*, 8(3), 1-12. <https://doi.org/10.5430/ijhe.v8n3p1>
- Khalkhali, A., Nasir Nateri, J., Shakibaei, Z., Soleimanpour, J., & Kazempour, I. (2020). Conceptualizing Good Governance in Public Education in Iran from a Phenomenological Perspective. *Rahyafiti No in Educational Management*, 11(41), 191-208. https://jedu.marvdasht.iau.ir/article_4120.html
- Khotimah, K., Karnati, N., & Sutjipto, S. (2022). Good Governance in Education Department Indonesia: Balanced Scorecard Framework. *International Journal of Social Science Research and Review*, 5(5), 13-22. <https://doi.org/10.47814/ijssrr.v5i5.269>
- Koeswayo, P. S., Handoyo, S., & Abdul Hasyir, D. (2024). Investigating the relationship between public governance and the corruption perception index. *Cogent Social Sciences*, 10(1), 2342513. <https://doi.org/10.1080/23311886.2024.2342513>
- Mirani, H. (2021). *Designing a Good Governance Model in Sports in Mazandaran Province Faculty of Management: Adib Mazandaran University*. https://www.jgsdm.ir/article_207658.html
- Moni'i, R., Soleimani, N., Abbaszadeh, N., & Tabatabai, S. M. (2019). Designing and Validating a Model of Good Educational Governance in the Educational System. *Marine Science Education*, 6(18), 17-36. <https://sid.ir/paper/262033/fa>
- Nguyen, T. T. U., Nguyen, P. V., Huynh, H. T. N., Vrontis, D., & Ahmed, Z. U. (2024). Identification of the determinants of public trust in e-government services and participation in social media based on good governance theory and the technology acceptance model. *Journal of Asia Business Studies*, 18(1), 44-61. <https://doi.org/10.1108/JABS-04-2023-0160>
- Rajabi, A., Shameradi, S. N., & Hasanmoradi, N. (2020). Governance in Higher Education in Iran: A Meta-Analytical Study of Challenges and Solutions. *Applied Educational Leadership*, 1(4), 27-46. <https://doi.org/10.29252/johepal.1.1.46>
- Risanty, R., & Kesuma, S. A. (2019). Good university governance: experience from Indonesian university. *Jurnal Perspektif Pembiayaan Dan Pembangunan Daerah*, 6(4), 515-524. <https://doi.org/10.22437/ppd.v6i4.6195>
- Saguin, K. I. (2019). Designing effective governance of education. *Policy Design and Practice*, 2(2), 182-197. <https://doi.org/10.1080/25741292.2019.1621034>
- Tyagi, L. K. (2019). A study on good governance in controlling corruption in education sector in India. *International Journal of Society Systems Science*, 11(3), 209-217. <https://doi.org/10.1504/IJSSS.2019.101735>